Ժ· ՏԱՐԻ 2733 ԹՈՒԱԿԱՆ ՀԱՅՈՑ 3 ԱՐԵԳ 4385 11 ՄԱՐՏ 1893 5 ՌԱՄԱԶԱՆ 1310 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ

20 ՓԱՐԱ.

ՆԱՄԱԿ ԿԱՄ ՈՐ ԵՒ ԻՑԷ ԳՐՈՒԹԻՒՆ ՊԷՏՔ Է ՈՒՂՂԵԼ
ԱՌ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԱՐԵՒԵԼՔ ՕՐԱԳՐԻ
Ղալաթիա, Կ. Պոլիս

درعليه‌ده غلطه‌ده آره‌ولك غزته‌سى اداره‌سنه

Direction du journal AREVELK
Galata, CONSTANTINOPLE

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

Քաղաքական եւ Ազգային

20 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Կ. Պոլսոյ համար	Տարեկան	դահեկան արծաթ	150
» »	Վեցամսեայ	» »	75
» »	Եռամսեայ	» »	40
Օտար երկիրներէ	Տարեկան	Ֆրանք	56
» »	Վեցամսեայ	»	28
Ընտիր թուղթի վրայ մասնաւոր տպագր.	Տարեկան	Օսմ. Ոսկի	2
Գաւառաց թղթատարի ծախքը	միօրինակ	Ղրուշ	50

Խմբագրութեան ուղղուած նամակ կամ այլ գրութիւն ետ չի տրուիր·

Les annonces sont reçues
AUX BUREAUX DU JOURNAL

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՄԱՐՏ 11/23 1893

ԽՄԲԱԳՐԱԿԱՆՔ

ՈՍԿԻՒԴԱՐԷՆ Ի ԳԱՆԳԷՍ

Անգղիացի գիտնականի մը ճարտարագիտական թերթի մը մէջ (Engineer) պարզած ծրագիրն՝ եւրոպեան երկաթուղիներն ասիականաց հետ ուղղապէս կցելու մասին, որոյ վրայ կը խօսէինք մեր նախընթաց աւուր Ներքին Լրոց շարքին մէջ, կուգայ յիշեցնել թէ Կ. Պոլիս, որ պատմութեան մէջ միշտ նշանաւոր տեղ մը բռնած է, ո՛րչափ աւելի մեծ ապագայ մ'ունենալու սահմանեալ քաղաք մ'է։ Քսաներորդ դարու առաջին կիսուն մէջ, թերեւս առաջին քառորդին մէջ իսկ, երկաթի և պողպատի ամրապինդ նուիրագործումը պիտի ընդունի այն պատմական ճշմարտութիւն թէ վաղեմին Բիւզանդիոն միութեան գիծն է ընդ մէջ Եւրոպիոյ և Ասիոյ։ Մօտերս իսկ տեղական լրագրաց մէջ կը խօսուէր Սարայ-Պուրնուէն դէպ ի Հայտար-Փաշա ձգուելիք կամուրջի վրայ, որ գլխաւորապէս պիտի ծառայէր եւրոպեան գիծը միացնելու Փոքր Ասիոյ կեդրոնական գծին։ Ասիկա ծրագիր մ'էր։ Ուրիշ ծրագիր մ'է վերոյիշեալ գիտական-արուեստական թերթին մէջ պարզուած յատակագիծն։ Ասանկ ծրագրեր դեռ շա՜տ պիտի քայքայուին ու պաշտպանուին, մինչեւ որ ժամանակն ու պատեհ առիթը գտնէ նաեւ այս փառաւոր գործին ձեռք զարնելու։ Եւ քիչ ժամանակի մէջ մեր չուրջ տեղի ունեցած տնտեսական բարեփոխութիւնք և նիւթական յառաջդիմութիւնք առհաւատչեայ մ'են թէ այս մեծագոյն յառաջդիմութիւնն ևս մեր կարծածէն ու սպասածէն աւելի շուտ կրնայ իրագործուիլ։

⁂

Մի կողմէ ջերմ փափաք արտայայտելով հանդերձ որ առաջ մեր գեղեցիկ երկրին օժտուած տեսնելու երկաթուղւոյ հաղորդակցութեամբք, որոց ո՛րքան պէտք ունի, միւս կողմէ պէտք է գիտնանք համբերող ըլլալ։ Երկաթուղեաց շինութիւն լոկ բարեյօժարութենէ կախում չունի, այլ ենթակայ է տնտեսական ու գանձային կարգ մը օրէնքներու։ Կը բաւէ երկու հատն յիշել։ — Մէկն մի երկաթուղւոյ համար Տէրութիւնը կ'երաշխաւորէ նուազագոյն հասոյթի չափ մը, որպէս զի դրամի հայթայթող բաժնետէրք գոնէ թեթեւ շահ մ'ընեն առջի տարիներուն, մինչեւ որ նոր գիծը կարեւոր գործեր ընել սկսի։ Տէրութիւնն այս նուազագոյն հասոյթը կ'ընձեռէ առ մէն մի քիլոմեթր գումար մը երաշխաւորելով, որ եթէ բանած գծին հասոյթէն չգոյանայ, Տէրութիւնն ինք կը վճարէ, և առ այս տասանորդաց հասոյթք իբրեւ գրաւական կը ցուցուին։ Բայց նոյն տասանորդաց հասոյթք Տէրութեան ելմտացոյցին մէջ ուրիշ ծախքերու դէմ դրուած են, և ի հարկէ չափ մը կայ ուստից անդին չի կրնար անցնիլ ելմտական նախարարութիւնն։ Այնչափ հասոյթ միայն կրնայ երաշխաւորութիւն ցուցուիլ որչափ տրամադրելի նկատուի, աւելի կամ նուազ։ Եթէ Տէրութեան ամեն կողմն ուր մօտաւոր կամ հեռաւոր պէտք կայ՝ երկաթուղիք շինուելու սկսէին միահաղոյն և եթէ ամեն տասանորդք այս գծերու կապուէին, ընդհանուր ծախքերն ուստի՞ց պիտի մատակարարուէին։ Ուրեմն ամեն գիծք մէկէն չեն կրնար շինուիլ, այլ կարգ մը և կանոն մը կայ որուն կը հետեւի գանձային խոհեմութիւնը։ Բայց նպաստաւոր պարագայ մ'ալ կայ որ այն գաւառաց մէջ որոց տասանորդք իբրեւ գրաւական կը ցուցուին՝ շինուած երկաթուղւոյն առաջին արդիւնքն զգալի կ'ըլլայ նոյն իսկ տասանորդաց վրայ, որք անմիջապէս կը սկսին աճում ունենալ, տարիներով մի եւ նոյն քանակութեան վրայ մնացած ըլլալէն ետքը։ Մալիյէն ուրեմն վերջ ի վերջոյ կը գտնէ իւր հաշիւ. զի 100,000 ոսկւոյ արժէքով գրաւական ցուցած հասոյթն իրեն պիտի վերադարձուի 150,000 կամ մինչեւ իսկ 200,000 ոսկւոյ արժէքով, և դեռ իրեն չվերադարձուած, ինք կ'ընդունի աւելորդ մասն։ Քանի որ տասանորդք այսպէս աւելնան, կամ նախկին գծերուն կապուած տասանորդք ազատին՝ նոյն գծերու շահաւոր կերպիւ բանելուն շնորհիւ, Տէրութիւնն ի վիճակի կը գտնուի նոր արտօնութիւններ տալու նոր գծերու շինութեան։

⁂

Ուրիշ կանոն մը որուն բնապէս ենթակայ է երկաթուղւոյ գծի մը շինութիւն՝ այս է որ շինուելիք գիծը քիչ շատ ապահովութիւն ունենայ պարապ կառախումբեր երթեւեկել չտալու։ Գաւառներն ուստից պիտի անցնի՝ պէտք է արդէն ունեցած ըլլան հաղորդակցութեան աւելի պարզ միջոցները։ Կառուղի չի շինուիր հասարակ ճամբաներ չկեցած տեղ մը, և երկաթուղի չի շինուիր ուր հասարակ կառուղի մ'իսկ չկայ։ Հասարակ ճամբաներն և կառուղիներն են որք կ'ապրեցնեն երկաթուղին, ջորիներով, ուղտերով կամ սայլերով ապրանք փոխադրուելով մինչեւ կայարան։ Ուղտերու երկար կարաւան մը պէտք է միակ վակոնի մը բեռը կազմելու, և բազմաթիւ կարաւաններու պէտք կայ՝ մէկ կառախումբ մը բեռնաւորելու համար։ Բայց ուր կենդանիներ և սայլեր դիւրաւ չեն բաներ, ձմրան և ողողմանց միջոցին մանաւանդ, ի՞նչպէս կարելի է երկաթուղւոյ ծախքն հանել, թո՛ղ թէ շահիլ։ Եւ կը տեսնենք թէ համեմատաբար աւելի զարգացեալ գաւառներն են որ մեծագոյն զարգացման դիւրութիւն կ'ընդունին ի վերջոյ՝ երկաթուղւոյ շինութեամբ։

⁂

Գալով եւրոպեան գծերը Վասփորի վրայէն Ասիոյ գծերուն հետ միացնելիք ապագայ երկաթուղւոյն, կարծենք անոր շինութիւնն ուրիշ տեսակ պայմաններու ենթակայ է։ Պէտք է որ Ասիոյ մէջ երկաթուղեաց գծերն բատ բաւականին զարգացած ըլլան արդէն, որպէս զի այն գծերուն եւրոպականաց հետ միացումն ամեն տեսակէտով շահաւոր և նպատակայարմար ըլլայ։ Եթէ ապրանք փոխադրելու համար է, չկարծենք եղածին չափ շատ գաւառներ արդէն երկաթուղւով յեւրոպա ապրանք ղրկելու դիրքի մէջ գտնուին։ Եթէ ճամբորդ փոխադրելու համար է, ասիական գծերն արդէն բաւական յառաջացած ըլլան դէպ Արեւելք։ Միացման գիծ մը շահաւոր կ'ըլլայ երբ մինչեւ Հնդկաստան կարենայ հասնիլ. զի այն ատեն շատ Եւրոպացիք կը գերադասեն ուղղակի Հնդկաստան ճամբորդել, կամ ապրանք ղրկել։ Հնդկաստանի ամեն կողմն երկաթուղիք շատ ծաւալած են, և Գանգէսի զուգահեռաբար և նոյն նաւարկական գետին ուղղաձիգ կերպիւ շատ գծեր կը բանին նոյն ընդարձակ երկրին մէկ ծայրէն միւսն, որ գրեթէ Եւրոպիոյ մէկ ծայրէն միւսն բաւ է։ Այս պատճառաւ կարծենք թէ Պաղտատի գծին լմննալէն ետքը միայն կը ձեռնարկուի միացման գծը շինելու։

Այս ճամբու մէջ արդէն գնահատելի յառաջդիմութիւն եղած է։ Սամբիոյ մէջ մի կողմէ, Փոքր Ասիոյ կեդրոնին մէջ միւս կողմէ, երկաթուղւոյ շինութիւնք յառաջ կը տարուին ի մեծ օգուտ երկրին, և անցեալ օր ծանուցինք թէ Էնկիւրիի մէջ եւ շրջակայքն երկրագործական բերքերն ո՛րչափ յարգ առած են, երկրագործք ո՛րչափ քաջալերուած են, դէպ ի Պոլիս արմտեաց առաքումներ ո՛րչափ աւելցած են, թէպէտ հազիւ քանի մը շաբաթուան գործ է երկաթեայ գծին Էնկիւրի հասնիլը։ Գիտենք թէ Իզմիրի նահանգն ո՛րչափ մեծ օգուտ քաղեց իւր զոյգ մը գծերուն շնորհիւ, և ո՛ր Թուրքիային չուրախանար՝ խորհելով թէ շատ չանցած Գաղատիոյ և շրջակայ գաւառք, մինչեւ Կեսարիա, Աֆիոն Գարահիսար և Գոնիա, նոյն բարեբաստութեան պիտի մասնակցին՝ շնորհիւ տնտեսական լուսամիտ քաղաքականութեան մը։

⁂

Այս տեղային յառաջդիմութեանց լրումն ու նուիրագործումը պիտի ըլլայ, երբ Վասփորի վրայէն նետուի այն կամուրջ որ ասիական գծերը պիտի կցէ եւրոպականաց հետ։ Այս միացումն նաեւ Կ. Պոլսոյ շրջակայից նոր կեանք և ոգեւորութիւն պիտի տայ, մեծ մայրաքաղաքիս չուրջը դարձնելով երկաթուղւոյ գիծ մը ինչպէս ունի Փարիզ, որով վերակենդանացնելով քաղաքին այն ծայրերն ուստից կեանքը քիչ քիչ քաշուած և կեդրոնին մէջ ամփոփուած է։ Եսի Գուլէի, Էյուպի, Խասգիւղի և Օգ-Մէյտանի կողմերն որք հիմակ երեսէ ինկած են, այն ատեն նոր ոգեւորութիւն պիտի առնուն, որ ո՛չ միայն իրենց այլ բովանդակ քաղաքին օգտակար պիտի ըլլայ։ Զի Բերայի մէջ և Պոլսոյ կեդրոնին վրայ բնակութեանց համախմբութիւնը պիտի դադրի, հաղորդակցութեանց դիւրութեան շնորհիւ ժողովուրդն ա՛լ չպիտի խուսափի քաղաքին օդաւէտ և քաջառողջ ծայրերը բնակելէ, և այս բոլորակի երկաթուղին առաջնակարգ դեր մը պիտի կատարէ, ինչպէս բարեկազմ մարմնոյ մը մէջ կենսատու արեան շրջանը կը կատարէ, տաքցնելով, կենդանացնելով և զօրացնելով մարմնոյն ամենէն ծայրագոյն անդամներն ու մասնիկներն անգամ։ Բ. Փ.

ՎԱՆՔԻ ՄԸ ԽՆԴԻՐՆ

Անցեալները գրուած էր թէ Վանայ Ալիւր գիւղի Ս. Գրիգոր Նարեկացիի անուամբ վանքին ինչք և ստացուածք կը վաճառուին եղեր։ Մի քանի Ալիւրցիք այս մասին գիր մը մատուցած էին Կեդր. Վարչութեան, խնդրելով որ առաջքն առնուի։ Վանեցի ուսուցիչ մը, Մ. Ս. Կ., կը գրէ մեզ թէ ինք շատ մօտէն գիտէ գործն, և թէ այս գիւղացւոց գիտողութիւնը սխալ տեղեկութեան վրայ հիմնուած է։ Այն գիւղացիք սրբապղծութիւն կը համարին սուրբի մը անունը կրող այն վանքին հողերուն ձեռք դպչնիլ։ Վանքը Վանայ ծովուն մէջ գտնուող Կտուց անապատին կը վերաբերի։ Տեղւոյն առաջնորդ խորհրդոյն կողմէ կը մատակարարուի, և նոյն մենաստանի գիշերօթիկ վարժարանին յատկացուած է հասոյթը։ Գալով այն վանքին հնութեանց, ասոնց ո՛չ մին անհետացած կամ այրած է։ Վարագայ և Գլակայ վանուց նախկին վանահայրն առնելով խնամով պահել տուած է զայնս Վարագայ Ժառանգաւորաց Վարժարանի Թանգարանին մէջ։ Կը յուսանք որ Վանեցի Պ. ուսուցչին հաղորդած այս նպաստաւոր տեղեկութիւն աւելի ճիշդ ըլլայ քան այն տեղեկութիւն որոյ վրայ հիմնեալ էր Ալիւրցւոց գիրն առ Ազգ. Պատրիարքարան։

ՑՈՒՑԱԿ ՎԱՐԺԱՐԱՆԱՑ

Այս օրերս Պատրիարքարանի կողմէ գրաւոր հրահանգ կը ղրկուի ամեն թաղի կամ գիւղի եկեղեցւոյն աւագերէցին, զեկուցանելով թէ ինք (աւագերէցը) պաշտօնական ներկայացուցիչ եւ տնօրէն կարգուած է նոյն թաղի ազգային վարժարանին, կամ վարժարաններուն, և անդամակցելով նոյն հաստատութեանց Հոգաբարձութեան, պարտի կատարել իրեն յանձնեալ պաշտօնն, առաջին հանգրուան ըլլալով պաշտօնական պատասխանատու և համարատու, ըստ կարգադրուած գրութեան, որ ընդունուած է խորհրդակցութեամբ ընդ Մէարիֆի։ Այս գրութիւն ի կիր առնուլ սկսած է մի քանի շաբաթէ ի վեր, և պաշտօնական զեկուցումներ Մէարիֆէ ուղղուած են մի քանի թաղերու աւագերէցներուն, իւրաքանչիւր թաղի վարժարանին վերաբերեալ հանգամանաց նկատմամբ։

Բաց աստի, Պատրիարքարանը պատրաստած է Կ. Պոլսոյ 47 ազգային հանրային վարժարանաց մանրամասն ցուցակը, նշանակելով իւրաքանչիւրին աշակերտաց թիւը, դրամական մուտքը, ուսմանց ծրագիրն, անուանն աւագերէցին որ տնօրէն նշանակուած է, դասատուներն և անոնց վկայականներն, այլովքն հանդերձ։ Ըստ սովորական գրութեան, այս մանրամասն ցուցակ մատուցուած է նոյն պաշտօնատան։ Նմանօրինակ ցուցակաւ մ'ալ գաւառային վարժարանք պիտի մանրամասնուին։ Տեղական լրագիրք արդէն ծանուցին թէ յար և նման ցուցակ մը Յունաց Պատրիարքարանի կողմէ ներկայացուած է յիշեալ նախարարութեան՝ յոյն վարժարանաց նկատմամբ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՎԵՐՋ ԿԱՇԱՌՔԻ ԴԱՏԻՆ

Ալէ-Եւէի երեկի թուով ծանուցինք կաշառքի Դատին մէջ Եղեռնադատ Ատեանի վճիռը։ Տասն երկու Ֆրանսացիներ, վիճակաւ ընտրուած, որոց մէջ գիտուն մ'ալ կրնայ գտնուիլ հասարակ խանութպան մ'ալ, մեղմացուցիչ պարագաներով յանցաւոր գտան զՊ. Շարլ տը Լէսէփս և զՊ. Պլոնտէն, և բացարձակապէս եղեռնագործ վճռեցին զՊ. Պայհօ. իսկ միւս խորհրդարանական մարդիկն անպարտ արձակեցին, ընդ որս Բանամայի Վարչական Խորհրդոյ անդամ պատմագէտ մատենագիրը, Պ. Մարիուս Ֆօնդան։ Հետեւապէս, Պ. Շարլ տը Լէսէփս դատապարտեցաւ մէկ տարւոյ բանտարկութեան, միջնորդ Պ. Պլոնտէն երկու տարւոյ, իսկ Պ. Պայհօ նախորդ նախարարն հանրային շինութեանց՝ հնգամեայ բանտարկութեան, իւր ստացած կաշառքին կրկնապատիկն իբրեւ տուգանք վճարելու և ամեն քաղաքային իրաւունքներէ զրկման։ Պայհօ բարոյապէս մեռած ըսել է, իսկ Պ. Շ. տը Լէսէփս որ արդէն հնգամեայ բանտարկութեան պատիժ կրած է պատժական ատեանէն, եթէ այս երկու վճիռք հաստատուին՝ վեցամեայ բանտարկութիւն ունի կրելիք։ Պ. Մարիուս Ֆօնդան, խեղճ գրագէտն և գիտունն որ դրամական գործերու մէջ մոլորած էր, արդէն երկամեայ բանտարկութեան պատիժ մ'ունի կրելիք Պ. Քոթիւի հետ։ Բանամայի գործն ուրեմն ցարդ վեց հոգւոյ դատապարտութեան կը յանգի, Լէսէփսք՝ հայր և որդի, Ֆօնդան, Քոթիւ, Պայհօ և Պլոնտէն։

Երդուեալ քաղաքացիք աւելի ներողամիտ երեւցան քան պատժական ատեանի դատաւորք. զի կաշառքի դատին մէջ միւս դատէն աւելի աչքի զարնելու կերպիւ երեւան հանուեցան քաղաքական անձնաւորութեանց միջամտութիւնք։ Պ. Պառպու իւր պաշտպանողական ճառով ամենէն աւելի ա՛յս կէտին վրայ ծանրացաւ, և ցուցուց Բանամայի գործն իբրեւ օրուան քաղաքական պահանջումներուն և նախարարական նկատումներուն զոհուած։ Քաղաքական նկատումներով էր որ օրուան նախարարք կը յորդորէին զՊ. Շ. տը Լէսէփս գոհացնել անիրաւ պահանջումներ, և քաղաքական նկատումներով էր որ այս դատ կը բացուէր Բանամայի վարիչներուն դէմ։ Ասոր թէ ոչ, Պ. Պառպու անդէն Պ. Շ. տը Լէսէփսի պարկեշտութեան վրայ, պատժական ատենի վճիռը «դատական սխալ մը» նկատեց ցորչափ վճռաբեկ ատեանն հաստատած չէ զայն, և ցոյց տուաւ բազմաթիւ փաստերով թէ Պ. Շ. տը Լէսէփս կաշառք տալու գաղափարն անգամ ունեցած չէր, այլ կը կարծէր յամենայնի քաղաքական պահանջմանց համակերպած ըլլալ, դրամական ծանր զոհողութիւններ կրելով։ (*)

Իսկ միւս ամբաստանելոց պաշտպանութեան միջոցներն անոնց հարցաքննութեան ատեն ցոյց տրուեցաւ ըստ բաւականին։

ՎԵՐՋԻՆ ՎԱՅՐԿԵԱՆՔ ԺՈՒԼ ՖԷՐՐԻ

Երեք շաբաթէ ի վեր որ հանրային կեանքի մէջ մտած էր նորէն՝ Ծերակոյտի ատենապետ ընտրուելով, Ժիւլ Ֆէռի նիստէն ետքը չէտակ տունն կը դառնար, եւ օրէ օր կը յառաջէր իւր բնակութեան տեղափոխումն ի Պալատն Լիւքսէմպուրկի (Ծերակոյտի)։ Անցեալ հինգշաբթի տուն դառնալով, սեղան նստեցաւ ժամ 7 ½ին։ Սովորական ախորժակով կերաւ, միայն քիչ մը յոգնութիւն զգալով, և կարծես նախազգացումն ունեցաւ սրտի հիւանդութեան կրկնուելուն, զոր կրած էր 18 ամիս յառաջ, արկածի մը հետեւանօք իւր մէկ կողին մէջ գնտակի կապար մնալէն ի վեր։ Հետեւապէս, նոյն գիշեր դուրս ելնել չուզեց, թէեւ երեկոյթի մը հրաւիրուած էր։ Կերակուրէն ետքը խօսակցեցաւ և աշխատեցաւ, ըստ սովորականին։ Կէս գիշերէն մէկ ժամ յառաջ անկողին մտաւ։ Երկու ու կէս ժամ ետքը սոսկալի աղաղակներ լսուեցան իւր սենեկէն։ Ֆէռի սրտի տագնապէ կը տանջուէր անհելի կերպիւ։ Անմիջապէս մէկ, յետոյ երկու բժիշկ եկան։ Մեծ նեղութիւն քաշեցին զինք հանգչեցնելու, մինչեւ առաւօտ հիւանդը չարաչար տանջուեցաւ. առաւօտուն ցաւը քիչ մը մեղմացաւ։ Միջօրէէն երեք ժամ յառաջ Տքթ. Վօրմս ինք խորհրդակցութիւն պահանջեց։ Տքթ. Հիւշառ, յետոյ Տքթ. Բուշէն վազեցին եկան։ Ֆէռի տնկուեցաւ, իւր աշխատութեան սենեակը մտաւ, նստեցաւ քիչ մը ժամանակ. ապա, գանգատելով թէ շունչ չի կրնար առնուլ, իւր ընդունելութեան սրահին, յետոյ ճաշասրահին մէջ պտոյտներ ըրաւ, օդ փնտռելով, մինչ իւր շնչառական գործարանք խանգարուած՝ իրենց պաշտօնը լաւ չէին կատարեր այլ եւս։ Օրուան մէկ մասն այսպէս անցաւ։ Այն վայրկեանին ուր իւր եղբայր և իւր կին իւր գլուխը կը վերցնէին շնչառութիւնը դիւրացնելու համար, Ժիւլ Ֆէռի սեւեռեալ աչքով զանոնք դիտեց և ըսաւ.

(*)․ Ռէյնաքի Թուղթերէն կ'երեւի թէ Ֆրէսինէի և Քլէմանսոյի պաշտպանեալը՝ Քորն. Հէրց՝ աւելի քան տասն և մէկ միլիոն Ֆր. կորզած է Ռէյնաքէ՝ «ապա թէ ոչ՝ կաշառատուութիւնդ երեւան կը հանեմ» ըսելով։

ԹԵՐԹՕՆ «ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի (101)

Է. ՌԻՇՊՈՒՐԳ ԵՒ Է. ԼԻՑԷՆ

ԲԱՐԻԶԻ ԴԻՒՑԱԶՆՈՒՀԻՔ

ՄԱՍՆ ԵՐԿՐՈՐԴ

ՀՐԵՇՏԱԿ ԵՒ ՍԱՏԱՆԱՅ

—Մի՛ արտորաք, ըսաւ անոր. քիչ ետքը կը զղջաք ձեր չափազանց ոգեւորութեան վրայ։

—Հիմակ ալ սպառնալի՞ք։

—Ինչո՞ւ չէ։ Հաւատացէք ինձ, աւելի աղէկ կ'ընէք զիս ձեր համախոհն ընելով քան թշնամին։

—Քանի որ մտիկ ընելու եմ ձեզ, շատ լաւ. ի՞նչ կուզէք։

—Ծառայութիւն մը մատուցանել ձեզ։ Մարդոց օգտակար ըլլալու մոլութիւնն ունիմ։

—Եթէ ծառայութիւն մըն է, փոխարէնը պիտի վճարեմ։

—Գիտեմ։ Ձեր կողմէն մեր Բիէ-տը-Ֆէռ բարեկամը խնդրեց ինէ որպէսզի ձեր մանր մունր գործերուն հոգ տանիմ։ Որովհետեւ քիչ մը կը տարակուսէի, ձեր ինձ նկատմամբ ունեցած համակրութեան մէկ ապացոյցը տալու համար ինձ, ձեր կենցաղին վրայ գիտցածը պատմեց ինձ։

—Թշուառակա՜նը, մռթեց Էնքեռիա։

—Կը տեսնէ՞ք, շարունակեց Քարլօս, այդ տղան ի բնէ հեռատես է։ Մտածեր է թէ կրնայ ըլլալ որ օր մը աչքէ հանէք իր աջակցութիւնը, կամ ազատիլ ուզէք տաղտկալի վկայէ մը, ի՞նչ գիտնամ... կարճ խօսքով, մտածեր է թէ երկու խորհրդակից մէկէ աւելի կ'արժեն... և միաբանեցանք...

—Անիծա՜ծը... մռմռաց Էնքեռիա։

—Կը հասկնաք, այնպէս չէ՞, շարունակեց Քարլօս, թէ Բիէ-տը-Ֆէռ բարեկամին պատմութեան շնորհիւ խնայուելիք մարդ մըն եմ ես։ Տեսէք զանգակի մը հետեւութիւնները. պիտի մտնէիք զիս, պիտի մեկնէի, և վաղը, ինքզինքս պաշտպանելու նախազգուշութիւնն ունենալէ ետք, կարգ մը մարդեր պիտի իմանային թէ գեղանին Էնքեռիա Պաթինեօլի մէջ պահուըտած է տիկին Տելանոս անուան տակ և թէ մեքենայութիւն մը կը պատրաստէ հօն դաշտաքար, փոքր վրէժ մը առնելու համար։

Էնքեռիա ուսերը թօթուեց արհամարհոտ կերպով.

—Եթէ դուք ուրիշ զէնքեր չունիք ինձ դէմ, ըսաւ ցոփուհին, շատ չի վախցուիր ձենէ։

—Հէ՛, հէ՛, երբ եղեռնադատ ատենի դէպք մը, սրուակ մը արշաւաց չի՞ բաւեր մեծ չարիք մը յառաջ բերելու... բայց ես ուրիշ բան ունիմ...

—Իրա՞ւ, յարեց Էնքեռիա հեգնօրէն ծիծաղելով։

—Այս, սիրելի տիկին, կը կարծէք թէ դատարանն անտարբե՞ր պիտի մնայ եթէ ընդունի սա իմաստով զեկուցում մը. «Այս ինչ օրը, գիշերուան այս ինչ ժամուն, Լա Բուռպէ անունով ծերունի մը, որ Փարիզի նախկին նոտար մըն է, տիկին Էնքեռիաի ապարանքը մտցուած է. անկից ի վեր, յայտնի չէ ինչ ըլլալը։ Այս անհետացում այնու մանաւանդ տարօրինակ է զի տիկին Էնքեռիա այդ մարդուն աղջիկն է, կ'ըսեն։

Էնքեռիա ներքին սարսուռ մը զգաց և չկրնալով ինքզինքը զսպել, տեսակ մը սոսկումով գոչեց.

—Ի՞նչ, գիտէ՞ք...

—Բիէ-տը-Ֆէռ իմ ընկերս է. բան մը չծածկեց ինէ։

Կամքի ճիգով մը, Էնքեռիա արդէն ինքզինքին եկած էր։

—Ձեր պատմութիւնն հրաշալի է, յարեց. բայց ասանկ բաներու մէջ անհատին յայտնութենէ տարբեր բան մը պէտք է. և յետոյ, երբ ձեր բոլոր ըսածներն հաստատուէին, երբ ապացուցուէր թէ ծերունի գինով մը գիշերուան մէկ մասն իմ տունս անցուցեր է, երբ յաջողէին երեւան հանելու թէ այդ Լա Բուռպէը իմ հայրս է, ի՞նչ հետեւանք պիտի ունենային այս ամենը. թշնամիներ յարուցանել ինձ. այսչափ։

—Օ՛հ, ես ինքզինքս չեմ խաբեր. դուք չպիտի անցնիք եղեռնադատ ոչ ալ վերաքննիչ ատենէն։ Բայց քննութիւն մը պիտի բացուի. հարցաքննութիւն տեղի պիտի ունենայ, բնակարաննիդ պիտի խուզարկեն, երես երեսի պիտի բերուիք, գայթակղութիւն պիտի ըլլայ...։ Այս ամենէն սա յառաջ պիտի գայ որ ի Փարիզ ձեր ներկայութիւնը պիտի իմացուի...։ Երբ ձեր թշնամիներն իմանան, ձեր փոքրիկ վրէժխնդրութիւնը ջուրը պիտի իյնայ, բան մը որ շատ մեղք կ'ըլլայ, վասն զի այն գործը սիրուն ըլլալ կը խոստանայ...

«Բայց, եթէ կը հաճիք, իմ այցելութեանս նպատակին դառնանք։

—Խնդի՞րն ինչ բանի վրայ է։

—Նախ իմ վրաս։

—Ա՛հ։

—Պիտի տեսնէք թէ աշխարհիս մէջ ինչպէս ամեն բան իրարու կապուած է...։ Ա՛հ, դիպուա՜ծը ինչե՜ր կը պատրաստէ։

—Փիլիսոփայական դա՞ս մը տալու եկած էք ինձ հոս։

—Բնաւ դէչ չխօսինք փիլիսոփայութեան վրայ, սիրունիկս. անիկա կ'օգնէ ամեն չարիքներու տոկալու, երջանիկ մարդերը կ'ըսեն այս խօսքը։ Անոր շնորհիւն է որ գիւտ մը ըրի որուն վրայ խօսելու եկած եմ ձեզ։

—Ի՞նչ է այդ գիւտը։

—Քիչ մը համբերութիւն, խնդրեմ... մեր Բիէ-տը-Ֆէռ բարեկամը ձեզ ըսած ըլլալու է թէ ինչպէս Պ. տը Պռոնիէի տունը իմ դրամական գործողութիւնս չաջողելէն ետքը, ինքզինքս ապահովութեան մէջ կըրցայ դնել։

—Այս, գիտեմ։

—Իմ բարի բախտս Շօրին տ'Օռ տարաւ զիս, ուր հանդիպեցայ Բիէ-տը-Ֆէռին։ Մէկ կուտ չունէի. իմ բարեկամս և ընկերս Պարթօլմէօ հեռացած էր Փարիզէ. պէտք եղաւ որ ապրուստս մտածեմ։

—Բնականաբար։

—Միջոցը փնտռած պահուս լրագիրի մը մէջ կարդացի թէ հիւանդանոցէ մը սրահի սպասաւոր մը կուզուի որ գիտնայ սպաներէն և իտալերէն։ Որովհետեւ այս երկու լեզուներն ալ կը խօսիմ, գացի ներկայացայ և ընդունուեցայ։ Ինքզինքս ճանչցուցած էի իբր փախստական մը, և հիւանդանոցին տնօրէնը շատացաւ այս յայտարարութեամբ. մինչեւ իսկ միտք չըրաւ հարցնել ինձ վկայագիրներ, զորս չունէի։

—Այդ ամենը շատ քիչ կը հետաքրքրեն զիս։

—Կեցէ՛ք... պաշտօնս շատ փայլուն չէր, բայց ապահով վիճակի մէջ էի։ Իմ գործս էր պարզապէս հսկել տասներկուքի չափ խեղճ արարածներու վրայ որոց բանականութիւնը առաւել կամ նուազ կորսուած էր։

«Այս հիւանդանոցին հիւանդներն ամենն ալ օտարականներ են։ Այն ատեն կային սպանեացիներ, գերմաններ, իտալացիներ, Ռուսեր, երկու փորթուկէզք և մէկ ամերիկացի։

—Ինչո՞ւ պէտք այդ բաները։

—Հիմա պիտի տեսնէք։ Պէտք է ըսեմ թէ տոքթօր Բօէնտոզին բոլոր հիւանդները ընկեցիկ մանուկներու պէս բաներ են։ Ցիմարներ են որոց ընտանիքը կարելի չէ եղած գտնել։ Իրենց ազգակիցք, հիւպատոսներուն միջոցով, կը վճարեն անոնց թոշակը մինչեւ այն օրն յորում պահանջուին անոնք և կամ միջոցը գտնուի զանոնք իրենց հայրենիքը ղրկելու։ Ընդհանրապէս այս խեղճ մարդիկ երկար ատեն չեն մնար տոքթօր Բօէնտոզի հիւանդանոցը։ Սակայն, մէկը կայ որ տարիներէ ի վեր հոն կը գտնուի. սպանիացին։

—Ա՛հ, ըրաւ Էնքեռիա գլուխը ցցելով։

—Իր յիմարութիւնը մեղմ է, շարունակեց Քարլօս, կը կարծէ թէ միշտ կը խօսի տղու մը, աղջկան մը հետ զոր կորսուած ըլլայ...

—Տարօրինա՜կ բան, մրմնջեց Էնքեռիա։ Այդ աղջկան անունը կուտա՞յ։

—Այո։

—Ի՞նչ է, ըսէք, շո՛ւտ, ի՞նչ է։

—Կարծեմ թէ պատմութիւնս կը սկսի հետաքրքրել զձեզ։

—Ըսէք տեսնեմ ի՞նչ է անունը։

—Ներա։

—Նե՜րա, Նե՜րա, կրկնեց Էնքեռիա բուռն յուզումով մը։ Եւ իրե՞ն անունն ինչ է։

—Գաղտնիքն հոս է. անունը ոչ ոք գիտէ։

—Ի՞նչ, չէ՞ն գիտեր այդ մարդուն անունը։

—Եթէ անունը գիտցուէր, ա՛լ տոքթօր Բօէնտոզի քով չպիտի գտնուէր։

—Ի՞նչպէս գիտցեր են թէ Սպանիացի է։

—Լեզուէն։

—Ի՞նչ կ'ըսէ։

—Անհասկնալի, անիմաստ խօսքեր, որոց շարունակ կը խառնուին Ներայի անունն եւ...

—Ուրիշ մըն ալ, ըսաւ Էնքեռիա անձկագին։

—Իրաւ որ ճշմարիտ յաջողութիւն մը կ'ունենամ կոր. պատմութիւնս հետզհետէ կը հետաքրքրէ զձեզ։

—Ըսէ՛ք միւս անունը։

(Շարունակելի)

«Շատ պիտի նեղուիք զիս փրկելու․ կորա՜ծ եմ ես»։ Իր վերջին խօսքերէն մին եղաւ այս։ Մորֆին ներարկեցին իր մորթին մէջ։ Այն ատեն անզգայութեան մէջ ինկաւ։ Իրիկուան դէմ, թիկնաթոռի մը մէջ նստած, վերջին շունչը փչեց գրեթէ առանց նեղութեան։ Քիչ յառաջ, իր եղբայր՝ նախորդ երեսփոխան Պ. Շարլ տը Ֆէռի դուրս ելած էր ապիկիք (վառօդ) գտնելու, որով հիւանդը կրնար հանգիստ գիշեր մը անցունել։ Երբ տուն դարձաւ, «Շ՛ուտ, շ՛ուտ, Պ. Շարլ» պոռացին իրեն․ զի յանկարծ հիւանդին վիճակը ծանրացած էր՝ նոր տագնապով մը։ Ժիւլ Ֆէռի, իր շուրջն ունենալով իր կինը, զոքանչն, աներորդին և մօրաքոյրն, հոգեվարք էր։ Իր եղբայրը ճիշդ վայրկենին հասաւ՝ հոգին աւանդելը տեսնելու։ Աննկարագրելի էր յուսահատութեան տեսարանն որ յայնժամ տեղի ունեցաւ զիրար այնքան սիրող այս ընտանիքին անդամոց մէջ։ Անոնցմէ մին յանկարծ այս սրտաբուխ ճիչն արձակեց․ «Եւ խորհի՛լ որ այնքան երջանիկ էինք հազիւ երեք շաբաթ յառաջ»—երբ Պ. Ժիւլ Ֆէռի ատենապետ ընտրուած էր Ծերակոյտի։

* * *

Նախարարապետ Պ. Ռիպօ Ժիւլ Ֆէռիի մահն իմանալուն պէս՝ փութաց Էլիզէի պալատն երթալ՝ շիտէ՛ շիտակ բալլոն անգամ հագնելու համար ժամանակ չանցունելով, և կ՚ըսուի թէ Պ. Քառնօ շատ զգածուեր է, թէպէտ Ֆէռիի ընտրութիւնն այնքան հաճելի թուած չէր։ «Հանրապետութեան ամենէն թանկագին պահեստի ոյժերէն մին է որ կ՚անհետի Պ. Ֆէռիի հետ» ըսեր է Պ. Քառնօ՝ իր այս հաւանական յաջորդին նկատմամբ։

Տքթ. Հիւշառ չէ ուզած Ֆէռիի հիւանդութեան վրայ մանրամասն տեղեկութիւն տալ լրագիրներուն։ Բայց ընդհանուր կերպիւ ըսած է թէ երբեք հիմնական չափ սիրտի հիւանդութիւն դարմանած չէին ֆրանսացի բժիշկները․ զի քաղաքական-խորհրդարանական կեանքի բուռն սրտաշուզութիւններն ամենէն աւելի կը դպչին սրտի գործարաններուն։

Պ. ՆԻՔՈԼ, Տիկին Քոթիւի գործին մասնակցող ոստիկանական քոմիսէրը, Փարիզի մէջ ունեցած պաշտօնէն հանուեցաւ, և Հավռ զրկուեցաւ՝ գաղթականներուն վրայ հսկելու պաշտօնով, ինչպէս և Պ. Սուանուրիի «հրաժարականն» ընդունուեցաւ։

Պ. ՇԱՐԼ ՏԸ ԼԸՍԷՊՍ դեռ հրաժարած չէ Սուէզի ջրանցքի ընկերութեան դեր-նախագահութենէն։ Պ. Շըվալիէի անոր յաջորդ կարգուիլը ծանուցանող Դահիճի հեռագիրը կախական է գոնէ։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆՔ

Քաղաքական ժողովը երէկ ի նիստ գումարուեցաւ Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ, ընդ. նախագահութեամբ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի։ Ժողովը զբաղեցաւ յարաբերական խնդիրներով և ի միջի այլոց հետեւեալները տնօրինեց․

Ժողովը՝ Եւդոկիոյ Տեղակալութեան կողմէ մատուցեալ յայտագրին մը վրայ՝ որոշեց որ ազգ. ընկերութեանց հաշիւներն և գոյից վիճակն արձանագրուի համարակալութեան դիւանին կողմէ յատուկ տոմարի մէջ և ընկերութիւնք տարուէ տարի շարունակեն ներկայացնել իրենց հաշուեցոյցերն։ Ժողովը որոշեց նաև որ դադարեալ ընկերութեանց գոյքերն ևս Տնտեսական Խորհրդոյ միջոցաւ ամփոփուելով Պատրիարքարանի մէջ, վարչական որոշմամբ յատկանան այն բարեգործական նպատակին, որու սահմանեալ են։

Խասգիւղի Թաղական Խորհուրդն ըստ օրինի ընտրուած և ուղարկուած էր տեղեկագրին, ընտրողական ժողովոյ նախագահին կողմէ ծանուցելով Թաղական Խորհրդոյ անդամոց ոմանց հրաժարականը։ Ժողովը ստուգելէ յետոյ ընտրութեան օրինաւորութիւնը, հաստատեց Թաղական Խորհուրդն և մերժեց նորընտիր ոմանց անդամոց հրաժարականն, ինչպէս Թաղեցիք հանրագրով խնդրած էին։

Ժողովը՝ ըստ առաջարկութեան Բերայի Թաղական Խորհրդոյ՝ Փանոսեան Աղեքսանդր և Ղազարոսեան Խաչիկ էֆէնտիներն անդամ կարգեց նոյն խորհրդոյ երկու հրաժարեալ անդամոց տեղ։

Այս առթիւ Ժողովը լսեց Թաղական Խորհրդոյ մէկ գրութենէն և թէ Վսեմ. Ատենապետ պէյի տեղեկութիւններէն հասու եղաւ թէ նոյն խորհրդոյ վիճակին նկատմամբ վերջերս հրատարակեալ զրոյցք անհիմն են և Թաղական Խորհուրդն կատարեալ համաձայնութեամբ կը շարունակէ իր պաշտօնը։

Ժողովը՝ Սեբաստիոյ Գեր. Առաջնորդին առաջարկութեանը վրայ և ըստ տեղեկագրի Տնտեսական Խորհրդոյ, հաստատեց Սեբաստիոյ Որբանոցի Խնամակալութիւնն, որ կազմուած էր ի Կ. Պոլիս նոյն բարեգործական հաստատութեան սատարելու համար։

Գեր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս Մուրատեանց, որուն ընտրութիւնն՝ յԱռաջնորդութիւն Տիարպէքիրի՝ վաւերացած էր Խառն ժողովոյ կողմէ, նամակ մը ուղղելով առ Ամեն. Ս. Պատրիարք Հայրն՝ հրաժարած է առաջնորդական այդ պաշտօնէն։

Ղալաթիոյ Եկեղեցւոյն Խնամակալութեան անդամներէն Ազն. Անտոն էֆ. Հաճեան իր անձնական զբաղմանց պատճառաւ հրաժարած է այդ պաշտօնէն։

Ցառաջիկայ շաբաթ առաւօտ, Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցի մատրան մէջ պատարագ պիտի մատուցանէ Գեր. Մելքիսեդեկ եպիսկոպոս Մուրատեանց և պաշտօն պիտի կատարուի ի հանգիստ հոգւոյ հանգուցեալ Սարգիս էֆ. Կիւլպէնկեանի։

Նոյն օրը, առաւօտուն, ժամ երկուքին (ժ. 8 ½ Ը. Ե.) յատուկ կառախումբ մը պիտի մեկնի Սիրքէճիի կայարանէն և կանգ պիտի առնու ի Գազլը-Չէշմէ, հիւանդանոցին հանդէպ։

Ազգ. Հիւանդանոցի ներքին բժիշկ Տօքթ. Թաշճեան տակաւին անկողնոյ կը ծառայէ։ Այս օրերս, բժշկական խորհրդակցութեան մը պէտք տեսնուելով, ըստ հրաւէրի Տօքթ. Նազլեանի՝ Թագսիմի ֆրանսական հիւանդանոցին գլխաւոր բժիշկ Տօքթ. Լառաի երէկ առաւօտ մեր Հիւանդանոցը գնաց, ի Եէտի-Գուլէ, և այդ հաստատութեան բժիշկներուն հետ խորհրդակցութեամբ՝ հարկ եղած դարմանները տուաւ Տօքթ. Թաշճեանի։ Հրապարակային շնորհակալութեան արժանի է Տօքթ. Լառաիի այս ազնիւ հոգածութիւնը Ս. Փրկչեան Հիւանդանոցին նկատմամբ։

ԻԶՄԻՐԷՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իզմիրէն կը գրեն մեզ մարտ 7 թուականաւ․

Ամսոյս 5ին վախճանեցաւ քաղաքիս քահանայներէն Տ. Յակոբ Պալապանեան որ մինչեւ վերջին օրերս կրօնական ժողովոյ ատենապետութիւնը կը վարէր և ընդհանրապէս այդ պաշտօնին մէջ լաւ համբաւ ստացած էր։ Թաղման և յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեցաւ արժանավայել շքով, վիճակիս առաջնորդ Գեր. Ներսէս Ծ. Վ. Ասլանեան Հօր նախագահութեամբ։

—Ցաւալի լուր մը՝ ի մասին Ազգախնամ ընկերութեան որ 30 տարիէ հետէ կը շարունակէր իր գործունէութեան շրջանը և անդադար դեղ եւ բժիշկ կը մատակարարէր հայ աղքատիկ դասուն, իր տրամադրութեան ներքեւ ունենալով մասնաւոր բժիշկ մը որ առաւօտէն մինչեւ գիշեր ընկերութեան գործակալին հետ այցելելով աղքատաց հիւղակներն՝ հիւանդներ կը դարմանէր։

Այս բարեգործական ընկերութիւն վերջին օրերս անգործութեան դատապարտուեցաւ, վարչական ժողովոյ անդամոց միջեւ ծագած անհամաձայնութեան մը հետեւանօք և կամ՝ որ աւելի ճիշդն է, ընկերութիւնը վարող անձանց խանդ ու եռանդին սկարանալուն պատճառաւ։ Ազգախնամ ընկերութեան դադարումը մեծ անձկութեան մատնած է մեր աղքատիկ դասն, և անտարակոյս հարուստ դասէն ուշադրութեան առարկայ ըլլալով, դարման մը պիտի խորհուի։

Պետրոս էֆ. Իսկէնտէր և տիկին Ն. Հարենց ցաւ ի սիրտ կը ծանուցանեն իրենց մօր՝ ՏԻԿԻՆ ՆԱՐԹՈՒՇԻ ԻՍԿԷՆՏԷՐԻ մահն, ի հասակի 75 ամաց։

Յուղարկաւորութեան հանդէսը պիտի կատարուի վաղը, ուրբաթ, ժամ 5ին, ի Ս. Երրորդութիւն Եկեղեցւոյ Բերայի, ուսկից հանգուցեալ տիկնոջ մարմինը պիտի փոխադրուի Շիշլիի ազգ. գերեզմանատունը։

Ազգականք և բարեկամք կը հրաւիրուին ներկայ գտնուիլ այս տխուր հանդէսին։

Բերա, 11 մարտ 1893

Ներքին լուրեր

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆՔ.—Սուրիական Տրիպոլսոյ վերահաստատեալ առեւտրական դատարանին նախագահ անուանուեցաւ Մանուկ էֆէնտի, Նախկին Նոտար (Մուգավելէթ Մուհարրիրի) Հալէպի։

ՌԱՄԱԶԱՆ.—Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ՝ այս տարի եւս Ռամազանի առթիւ կրօնական ընթերցուածքներ կը կատարուին, որոց կ՚ունկնդրէ Ն. Կ. Վեհափառութիւնն։ Նախընթաց օր, Վեհ. Սուլթանին հրամանաւ սոյն ընթերցուածոց ներկայ գտնուեցաւ Մեծ-Եպարքոս Բարձր. Ճէվատ փաշա որ մէկ քանի անգամներ արժանացաւ կայսերական մեծարանաց։

Ի ԿԱՅՍ. ՊԱԼԱՏ.—Բարձր. Մեծ-Եպարքոսն երէկ կայս. պալատ գնաց և ստացաւ Վեհ. Սուլթանի հրամանները։

—Ելմտական Նախարար Վսեմ. Նազիֆ փաշա և առեւտրական նախարար Վսեմ. Թէվֆիք փաշա երէկ կայս. պալատ երթալով շնորհակալութիւն մատուցին իրենց շնորհեալ վէզիրութեան ու Միւշիրութեան աստիճաններուն համար և արժանացան կայսերական մեծարանաց։ Կայս. Մէնշուրի ընթերցումը տեղի պիտի ունենայ մէկ քանի օրէն։

Ի Բ. ԴՈՒՌՆ.—Նախարարաց Խորհուրդն իր երէկի նստին մէջ խորհրդակցութիւններ կատարեց ներքին ու ելմտական գործոց վերաբերեալ կարեւոր խնդրոց վրայ և իր խորհրդակցութեանց արդիւնքը տեղեկագրով մը մատոյց Վեհ. Սուլթանին։

ԱԶԴԱՐԱՐԱԳԻՐ.—Տպագրական Տեսչութիւնը նկատելով որ Աէթէռ լրագիրը կանոնաց և պատուէրներու հակառակ ընթացից մէջ գտնուած է, ծանուցած է արտօնատիրոջը որ եթէ իր այդ ընթացքը կրկնէ, խիստ պատիժներ պիտի տնօրինուին։

ԴԱՏԱԿԱՆ ժողովը նկատողութեան առնլով այլ և այլ կողմերէ եղած սա հարցումը թէ երբ կղերականք առաջնորդարանի միջոցաւ երդում ընելու ըլլան, երդման պահուն հարկ է որ ձեռնհաս դատարանին կողմէ պաշտօնեայ մը գտնուի թէ ոչ, յետ խորհրդակցութեան որոշած է թէ դատարանաց կողմէ պաշտօնեայ մը ներկայ գտնուելուն հարկ չկայ։ Այս որոշումը հաղորդուած է որոց որ անկ է։

ՄԱԼԱԹԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ.—Քարբերդի կուսակալ Էնիս փաշա, որ Մալաթիա ուղեւորած էր քննելու համար երկրաշարժին պատճառած վնասները, մարտ 9 թուական հեռագիր մը ուղղելով Բարձր. Մեծ-Եպարքոսին՝ հետեւեալ տեղեկութիւնները հաղորդած է։

Մալաթիոյ մէջ յաջորդաբար պատահած երկրաշարժներէն՝ 14,000է աւելի սենեակներ պարունակող տուներու 2,885 սենեակները բոլորովին փլած, 5,690ը՝ մասամբ փլած և մնացեալ 1,900 տուներն ալ վնասուած են, սակայն կրնան նորոգուիլ։ Երկու բաղնիքներ բոլորովին փլած են։ Չորս խաներ վնասուեր են և երկու բաղնիքներ, երկու խաներ, բանջարեղինաց պարտէզի մը 30 սենեակներն ու չորս մթերանոցներ մասամբ փլեր են։ Երկու քարուկիր մթերանոցներ և 126 խանութներ բոլորովին աւերակ դարձեր են։ 800ի չափ խանութներ ալ վնասուեր են։ Քարուկիր հինգ մզկիթներ, փայտաշէն 26 փոքր մզկիթներ, վեց վարժարաններ, ոչ-մահմէտական չորս վարժարաններ և երեք եկեղեցիներ մասամբ՝ և եկեղեցի մ՚ալ բոլորովին փլեր են։ 13 մզկիթներ, 3 վարժարաններ, փայտաշէն երկու եկեղեցիներ եւ ոչ-մահմէտական երկու վարժարաններ վնասուեր են։ Երկրաշարժի պահուն երկու սեւէ հարիւր երեսուն և մէկ անձինք փլատակաց ներքեւ մնալով մեռեր են։ Ցիսուն և չորս անձինք ալ վիրաւոր ազատուեր են փլատակաց տակէն։

Այդ երկրաշարժներէն սարսափած՝ կառավարական պաշտօնեայք և ժողովուրդ իրենց բնակարանները թողած ու բացը մնացած ըլլալով, շնորհիւ Վեհ. Սուլթանին պատսպարուած են նահանգին ու շրջակայից մթերանոցներուն մէջ գտնուած 250ի չափ վրաններու, ի նորոյ կառուցուած փայտաշէն տաղաւարներու և հիւղակներու տակ։ Չորս հազարի չափ աղքատներու բնակարանները գիշեր ցերեկ յարդ. շարունակող երկրաշարժի ցնցումներէն կործանելով, անոնց օրական կէս կէս օխա հաց կը տրուի և ամէն կերպիւ կը խնամուին նպաստամատոյց յանձնաժողովին կողմէ։

Կառավարական պաշտօնատունն և հեռագրատունը մասամբ փլած և պաշտօնեայք ու ոստիկանք բացը մնացած ըլլալով, զօրանոցի պարտէզին մէջ երկու-երեք տաղաւարներ շինուած եւ հոն զետեղուած են։ Առժամեայ տաղաւարներ շինուած են նաև մզկիթի ու եկեղեցիի համար։ Շրջակայ գիւղերուն համար ևս ըստ պէտք հարկ եղածն ի գործ դրուած։ Գիւղերու մէջ եղած վնասները քննելու համար պաշտօնեայներ զրկուած են։ Նոյնպէս կարող պաշտօնեայներ զրկուած են Հիւսնիմանսուրի, Բեհիմեի ու Պեհեսնիի գաւառակներն՝ արկածելոց վիճակը քննելու համար։

ՅՈՅՆԱՑ Պատրիարքարանին մէջ յանձնաժողով մը կազմուած է քննելու համար Կ. Պոլսոյ, Երուսաղեմայ, Աղեքսանդրիոյ ու Անտիոքայ Պատրիարքութեանց և Այնօրօզի ու Թօրսինաի վանքերուն սեպհական և ի Ռումանիա գտնուած կալուածոց ու հողերու խնդիրը։

—Յունաց Ամեն. Տ. Նէօֆիթօս Պատրիարքն առջի օրը Բերա երթալով փոխադարձ այցելութիւն տուաւ ռուսական ու սերպիական դեսպաններուն։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ մաքսատան մէջ գործուած զեղծումները քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը իր տեղեկագիրը պատրաստած ըլլալով մէկ քանի օրէն պիտի յանձնէ Մաքսային վերատեսուչ Վսեմ. Հասան Ֆէհմի փաշայի, որ պիտի զրկէ զայն Դատական Նախարարութեան։ Այդ տեղեկագիր պիտի յանձնուի Նախնական դատարանի ընդհանուր դատախազին և յետոյ հարցաքննիչ դատաւորը հարցաքննութեան պիտի ձեռնարկէ։

Կ. ՊՈԼՍՈՅ Արուեստահանդէսին համար Վեհ. Սուլթանն հրամայած էր իր Բարձր նախագահութեամբ յանձնաժողով մը կազմել, որուն դեր-նախագահ կարգուած է անտառաց, հանքաց և երկրագործութեան նախարար Սէլիմ Մէլհամէ էֆէնտի։ Յանձնաժողովը նկատողութեան պիտի առնու Սէլիմ Մէլհամէ էֆէնտիի կողմէ նախապէս պատրաստուած յատակագծերն ու քարտէսներն եւ շէնքերու շինութեան մասին հարկ եղած որոշումները պիտի տայ։ Կայս. Իրատէի մը համաձայն, Բարձր. Մեծ-Եպարքոսը միշտ պիտի հսկէ այդ յանձնաժողովոյ աշխատութեանց վրայ։

Արուեստահանդէսը մինչեւ երկու տարի պիտի բացուի, ուր ի ցոյց պիտի դրուին Թուրքիոյ երկրագործական ու արհեստական արտադրութիւնք։ Արուեստահանդէսին շէնքը վար չպիտի առնուի և միշտ պիտի մնայ, միայն տարւոյն ամենէն ցուրտ եղող չորս ամիսներու մէջ գոց պիտի մնայ։ Արուեստահանդէսը տարւոյն մնացեալ ութ ամսոց մէջ բաց մնալով՝ միւս տէրութեանց մէջ եղածին նման՝ տեսակ մը տօնավաճառի և առեւտուրի կեդրոն պիտի ըլլայ։ Իւրաքանչիւր ամսոյ մէջ տեսակ մը նիւթ ի ցոյց պիտի դրուի։ Շէնքին մասերը կազմող փոքր քէօշկերէն զատ, միւս մասերը քարէ, աղիւսէ ու երկաթէ պիտի շինուին։

Արուեստանոցը պիտի կառուցուի Իզզէտ փաշա ագարակին և Համագային անկելանոցին մէջտեղը։

ՆԵՐՔԻՆ գործոց նախարարութիւնն, ըստ որոշման Պետական Խորհրդոյ, որ վաւերացած է Նախարարաց Խորհրդոյ կողմէ, ծանուցած է ամէն կողմ որ քրիստոնեայ ժողովրդեան կողմէ օժիտի և կտակի ձեռով և մետրապոլիտներու միջոցաւ որդւոց և այլոց թողուած կալուածոց նկատմամբ երբ Տէֆթէրխանէի պաշտօնէից դիմուի ըստ այնմ արձանագրելու համար, այդ գործողութիւնները պարունակող գրութեանց՝ որք օսմանեան լեզուէն զատ ուրիշ լեզուաւ գրուած են, պէտք է կցուին նաեւ թուրքերէն թարգմանութիւններն՝ վաւերացեալ Պատրիարքարանաց, Առաջնորդարանաց ու այդ կարգի ձեռնհաս պաշտօնատանց կողմէ և այդ թարգմանուած օրինակները վաւերական համարուին։

Տէֆթէրխանէի վերատեսչութիւնը առաջարկած էր որ այդ գրութիւնք Նոտարաց (Մուգավելէթ Մուհարրիրի) կողմէ թարգմանուին, սակայն Պետական Խորհուրդը նկատելով որ նոտարաց համար անկարելի է այդ կարգի թարգմանութեանց բնագրին յար և նման ըլլալը քննել ու վաւերացնել, վերոգրեալ որոշումը տուած է։

Այս որոշում հաղորդուած է նաեւ Դատական ու կրօնական գործոց նախարարութեան և Տէֆթէրխանէի վերատեսչութեան։

ՍԸՐ ԷՏԿԱՐ ՎԻՆՍԸՆԴ.—Օսմ. կայս. Պանքայի ընդհ. տնօրէնը, որ Լոնտոն ուղեւորեցաւ, պիտի զբաղի ոչ միայն Տէտէ Աղաճ-Սելանիկի երկաթուղւոյ բաժնեթղթոց հրապարակ հանման գործովը, այլ նաեւ Գասապայի երկաթուղւոյն խնդրովը։ Սըր Էտկար Վինսընդ համաձայնութիւն պիտի գոյացնէ, մէկ կողմէն այդ երկաթուղւոյ ընկերութեան և միւս կողմէ Պ. Նակելմաքէրսի միջեւ, այս վերջինոյն կողմէ գծին գնման և նիւթեղինաց փոխանցման պայմաններու մասին։

ԱՌՈՂՋԱՊԱՀԱԿԱՆ վարչութիւնն երէկ հետեւեալ շրջաբերականն ուղղեց քարանթինայի կայարաններուն․

Որոշմամբ առողջապահական բարձրագոյն խորհրդոյ, Ափրիկեան Տրիպոլսոյ ծովեզրէն ուղեւորող նաւերուն համար մեր մարտ 2/14ի շրջաբերականաւ հաստատուած հնգօրեայ քարանթինան բարձրացած է տասն օրուան, մարտ 9/21էն յետոյ մեկնող նաւերուն համար։ Նոյն ծովեզրէն, առանց ուղեւորի եկող շոգենաւերը հնգօրեայ քարանթինա պիտի սպասեն առողջապահական բժիշկ գտնուած մաքրանոցի մը մէջ։

Ընդհ. տնօրէն
ՏՈՔԹ. ՔՕԶՕՆԻ

ԱՓԻՈՆ.—Մինչեւ անցեալ շաբաթ Պրուսայի ու Գոնիայի նահանգներէն և Այտընէն 4027 կողով ափիոն զրկուած է ի Զմիւռնիա։ Անցեալ տարի մինչեւ նոյն ատեն 3216 կողով զրկուած էր։

ՍԵԲԱՍՏԻՈՅ և շրջակայից մէջ վերջերս երկրաշարժի ցնցմունք զգացուեր են, սակայն ո և է վնաս չէ պատահած։

ԿԱՅՍ. ԹԱՆԳԱՐԱՆԸ յետ այսօրիկ ամէն օր բաց պիտի ըլլայ, բայց ի չորեքշաբթի օրերէն, որովհետեւ այդ օրը պիտի յատկացուի շէնքին արտաքին ու ներքին մասերը մաքրելու։

ՏԵՐՎԻՇ ՓՈՂՈՑԻՆ ՄԷՋ.—Նախընթաց գիշեր, ժամը 5ին, Բերայի Տերվիշ փողոցը մեծ յուզման մէջ էր․ շատ մը կիներ անանկ մեծաձայն աղաղակներ կ՚արձակէին որ կարծես մարդ կը խողխողէին։

Թեքէ-Պաշըի թիւ 25 տունն էր այս գայթակղութեան պատճառը։ Կ՚երեւայ թէ տնուորներուն միջեւ ծագած կռուի մը միջոցին, լամպար մը շրջելով՝ անկողին մը և մաս մը կարասիներ կրակ առեր են։ Գլխաւոր վարձակալուհին փողոց կը նետուի և թոքերուն բովանդակ ուժովը կը սկսի «կրա՛կ կայ» աղաղակել և գիշերապահները կանչել։ Եւ ահա բոլոր դրացիները ոտքի վրայ․ 25 թիւ տունը կը վազեն կրակը մարելու համար, բայց զարմանքով կը տեսնեն որ թող չի տրուիր իրենց ներս մտնել։ Փողոցին մէջ, վարձակալուհին կը շարունակէր իր մեծաժխոր կանչուկռանչը։ Ոստիկանք վրայ կը հասնին, տունը կը մտնեն և քանի մը վայրկեան ետքը դուրս կ՚ելնեն՝ դրացիներուն անձկալից հարցումներուն պատասխանելով թէ բան մը չկար։ Երէկ առտու, տունէն դուրս կը հանէին կիսովին այրած անկողիններ միայն։ Կ՚ըսուի թէ դրացիները որոշեր են բողոք բառնալ առ որ անկ է՝ այդ տունին դէմ ուր անկողիններ կ՚այրին գիշեր ատեն։

ՁՄԵՌ.—Ամասիոյ Մէճիտիւզի գաւառակին մէջ առատ ձիւն տեղացած է և սաստիկ ձմեռ կ՚ընէ։ Ցուրտին սաստկութենէն ոչխարներու մէջ անասունք սատկեր են։

Եւդոկիոյ Զիլէ գաւառակէն Քէչիօղլու Արթին իր երեք ընկերներուն հետ գիւղէ մը Զիլէ վերադառնալու ատեն գետակէ մը անցեր են և Արթին թրջելով քիչ յետոյ սառեր է ցուրտին սաստկութենէն։ Միւս ընկերներն թէեւ իրենց տուները կրցեր են հասնիլ, սակայն վտանգաւոր կերպիւ հիւանդացեր են։

Մէճիտիւզի գաւառակին շրջակայ գիւղէն ուղեւորող Մուստաֆա անուն մարդ մը սառեր է։

—Նիկոմիդիոյ մէջ երկու օրէ ի վեր ձիւն կը տեղայ, նոյնպէս ի Զօրլու և ի Զաթալճա։

ԺԱՄԱՆՈՒՄ.—Ամասիոյ նախորդ կառավարիչ Մէհմէտ Ալի փաշա և Հոռէյտաթի նախորդ կառավարիչ Ֆէվզի փաշա երէկ մայրաքաղաք եկան։

ԲԷԺԻԻ վարչութեան մատակարար Պ. Բարասքոյի քսանամեայ որդին, որ՝ Պօթըրնի քաղաքային ճարտարագիտաց վարժարանին վկայականաւ մայրաքաղաք դարձած, լաւ ապագայ մը կը խոստանար, մեռաւ նախընթաց օր։ Այդ երիտասարդն էր որ Պանքայի ու Բէժիի նոր շէնքերուն մէջ ներմուծած էր ջեռուցման նոր դրութիւնը։

ՃԷՅՄՍ ԿՈՒԼՏԻ, հանգուցեալ մեծահարուստ ամերիկացւոյն որդին՝ Պ. Ճ. Կուլտ և տիկին Կուլտ կը գտնուին Մէյ զբօսանաւուն մէջ որ Պոլսոյ նաւահանգիստը կը գտնուի երկու օրէ ի վեր։ Այդ զբօսանաւ 776 տակառաչափ տարողութիւն ունի, 130 ձիու ոյժով մեքենայ մը և ժամը 14 մղոն կ՚առնէ։ Իր նաւաստիներուն թիւն է 33։

ՆԻԿՍԱՐՈՅ Բումկալէ գաւառակին մէջ մարտ 2ին երկրաշարժի ցնցումներէն և տեղացած յորդահոս անձրեւներէն տեղւոյն հարցաքննիչ դատաւորի օգնականին տունը փլչելով, վեց հոգիէ բաղկացած իր ընտանիքով փլատակաց ներքեւ մնացեր է։ Անմիջապէս օգնութիւնք հասնելով հարցաքննիչ դատաւորի օգնականին գլուխն ու ոտքէն վիրաւորուած և իր մէկ կինն ու երկու տղաքն ողջ ազատուեր են, իսկ միւս կինը ու երկու տղաքներուն դիակները հանուեր են։ Երկրաշարժի ցնցմունք տակաւին շարունակելով, ժողովրդեան մեծ մասը պարտէզները ապաստաներ են և Նգիսիոյ կառավարիչը հեռագրաւ հրաման զրկած է ի Բումկալէ հարկ եղածն ի գործ դնելու համար։

ԶՈՒԱՐՃԱԼԻ ՍԽԱԼ ՄԸ.—Ռոտոսթոյէն կը գրեն թէ ամսոյս 6ին տարօրինակ միջադէպ մը պատահեր է․ անգլիական դեսպանատան պահականաւը՝ Իմճէն, Բարապօշէն զբօսական պտոյտ մը դարձին, Էրէյլիի դէմը ծովուն բացը կեցած էր․ յանկարծ ճամբայ կ՚ելնէ և Քէօբրիւճէի ծովածոցը կ՚ուղղուի ուր խարիսխ կը նետէ։ Ռոտոսթօէն զայս տեսնելով, անմիջապէս գրոյց կը հերի թէ արկածեալ շոգենաւ մը կայ, և այս գրոյց հետզհետէ սաստկանալով, գործը ծանր կերպարանք մը կ՚առնէ։ Նաւածիգ շոգենաւերու պաշտօնեայք, կարծելով թէ շահաւոր բան մը կայ, արկածին վայրը երթալէ առաջ ստիպողական հեռագիր կը քաշեն ի Պոլիս, նաւածիգ շոգենաւեր զրկուելու համար հոն։ Յաջորդ առաւօտուն Ֆօթօլօ, Սէլէֆամօ և Օլկա շոգենաւերը շոգեպինդ կը հասնին արկածավայրն, եւ ի՜նչ տեսնեն․ Իմճէն խաղաղ կեցած է անդորր ու խաղաղիկ։ Խեղճ նաւածիգ շոգենաւերը, յուսախաբ, ետ կը դառնան, ցաւելով երթուդարձի ծախսերուն վրայ և անձկագին գիշեր մը անցուցած ըլլալնուն։

ԳՈՆԻԱՅԻ նահանգին ընդհանուր բնակչաց թիւն է 894,062։ Ելմտական 1308 տարւոյ հասոյթն է 48,730,910 ղրուշ եւ ծախքը՝ 11,135,503 ղրուշ։ Հանրային պարտուց հասոյթն է 8,485,837 ղրուշ։

ԶԱԹԱԼՃԱՅԻ աղքատ երկրագործներն այս տարի վնասուած ըլլալով, սերմի համար 12000 քիլէ արմտիք պիտի տրուի իրենց։ Երկրագործական մասնագիտաց ժողովոյ նախագահ Արամ էֆէնտի, որ այդ նպատակաւ քննութիւններ կատարելու համար նոյն տեղը գնացած ու վերադարձած է, երէկ ծրագիր մը մատոյց ձեռնհաս իշխանութեան։

ՈՃԻՐՔ ԵՒ ԱՐԿԱԾՔ.—Նախընթաց գիշեր ի Բերա անգլիական դեսպանատան մօտ գտնուած խանութի մը մէջ խոհարար Եանիի եղբօրը Բանայօթի և աշակերտին՝ Ստրաթիի միջեւ կռիւ մը ծագելով, այս վերջինը դաշոյնով վիրաւորեց Եանին ու Բանայօթը։ Ստրաթի ձերբակալուեցաւ։

—Անցեալ կիրակի օր հելլենական առագաստանաւ մը Քիւչիւք Չէքմէճէի առջեւ խրեցաւ։ Ապրանքները պարպուելով, թէեւ ազատուեցաւ նաւը, սակայն ծանրապէս վնասուած էր։

—Մէհմէտ անուն ձիավար մը նախընթաց օր ձի հեծած սրընթաց կ՚արշաւէր Պէշիկթաշի պողոտայէն, երբ ձին խրտչելով Մէհմէտ վար ինկաւ և գլխէն ծանրապէս վիրաւորուեցաւ։

ԳՈՄԷՇ ՄԸ Ի ՓԱԽՈՒՍՏ.—Անցեալները Իզմիրի Պուրնովա կայարանին մէջ յանկարծ երեւան եկաւ կատղած գոմէշ մը որ իր սեւ խոշոր եղջիւրներովը աջէն ձախ ամէն արգելք կը տապալէր ու կ՚անցնէր․ քանի մը գեղացիներ գետին կը փռէ և իր խօլ արշաւը կը շարունակէ անլուր մոլեգնութեամբ։ Նկարագրելու է կայարանին մէջ խռնուող բազմութեան ահ ու սարսափը․ ամէնքը մէկանց կը պոռային, օգնութիւն կ՚աղաղակէին։ Պայազըը սպանդանոցէն խոյս տուած էր այս գոմէշը, երբ դանակը վիզին կը դրուէր խողխողելու համար։ Տէրերը ետեւէն կը վազէին առանց յուսահատելու. անշուշտ չպիտի կրնային ձեռք անցունել զայն, եթէ խեղճ գոմէշը իր մոլեգին վազքէն խոնջ և ուժասպառ գետին չի գլորէր։ Վրայ կը հասնին և անմիջապէս կը կտրեն խեղճ կենդանին։

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄՆԵՐ

Ֆասուլեաճեան էֆէնտիի խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացունէ ի Մաքրիգիւղ, Կօֆաչի Թատերասրահին մէջ, [illegible], թատերգութիւն 5 արարուած, թուրքերէն լեզուաւ։ Նոյն խումբը, վաղը գիշեր, պիտի ներկայացունէ ի Մաքրիգիւղ, Բարիզը [illegible], ծանօթ թատերգութիւնը։

* * *

Պ. Քլոտիւսի խումբն այս գիշեր պիտի ներկայացունէ ի Բերա, Վէքաի թատրոնին մէջ, ՄԱՐԹԱ (Martha), օբերա չորս արարուածով և վեց պատկերով, առաջին անգամ ներկայանալի ի Կ. Պոլիս, մասնակցութեամբ Պ. Տէրէմի և Օր. Վիօլէի։

Պ. Քլոտիւս ուզելով աւելի շահեկան ընծայել իր ներկայացումները, պալէի խումբ մը կազմելու վրայ է, 8 պարուհիներէ և 4 փոքրիկ աղջիկներէ բաղկացեալ։ Ֆրանսացի Թատերապետն այսօր մեկնեցաւ, զանոնք բերելու համար։

ՀԵՌԱԳԻՐ

ԱՅՍ ՕՐՈՒԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 22 Մարտ. — Ժիւլ Ֆէռիի յուղարկաւորութիւնը շատ փառաւոր եղաւ, ի ներկայութեան խուռն բազմութեան, որ գլխարկը բանալով յարգանաց ցոյց մ՚ըրաւ։

—Պ. Ճ. տը Լէսէբսի, Պլոնտէնի և Պայհօյի դէմ վճռագիրը կը տրամադրէ նաեւ թէ երեքը մէկէն պէտք է 375,000 ֆրանք վճարեն ընկերութեան հաշուեյարդար Պ. Մոնշիքուռի, (այն 750,000 ֆր.էն զատ զոր Պայհօ պէտք է վճարէ իբրեւ օրինական տուգանք)։

ՇԷՐՊՈՒՐ.—Վիքթորիա Թագուհին Իտալիա երթալու համար հոս եկաւ։ Երբ արքայական զբօսանաւը մտաւ նաւահանգիստ, ֆրանսական հիւսիսային նաւատորմի նաւերը թնդանօթաց արձակմամբ ողջունեցին զայն։ Թագուհին դէպ ի Ֆիորենցա իր ուղեւորութիւնը շարունակեց Սէն-Կօթարտի ճամբով։

ՍՈՖԻԱ.—Իլիա Կէորկիէվ մահուան դատապարտուեցաւ, բայց դատարանն իշխանին գթութեան յանձնարարեց զնա։—Իշխանին ականջի ցաւը կը շարունակէ, թէեւ ընդհանուր վիճակը լաւ է, և Բրոֆէսորք Պիլռոթ և Բոլիցէր Վիեննա դարձան։

ՊԵՐԼԻՆ. — Ալբ-Մէչէտէի շրջանակին մէջ խմբագիր Ֆիւզանկէլ արմատականն, որ երկաթուղեաց երկաթներու յանձնումին մէջ տեղի ունեցած զեղծումները նշմարած էր, երեսփոխան ընտրեցաւ ընդդէմ կեդրոնի (կաթոլիկ կուսակցութեան) պաշտօնական ընտրելույն։

ՓԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.—Կառավարութիւնն որոշեց Պալթիկի երկաթուղին գնել, մասնաւոր ընկերութեան ձեռք չթողլու համար այլ եւս։

Սակարան

ՂԱԼԱԹԻԱ, 11 Մարտ

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ		110 ¼
» » Փարիզի	»	22 82½

ՕՍՄԱՆԵԱՆ ՔՕՆՍՕԼԻՏԷ

Երէկ երեկոյ գոց. Միջաց. Դ. Մէրի		24 07½
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	24 07
Կէս օրին		24 07½
Թանզիմաթը Օսմանեան երէկ երեկոյ		— —
» ժամ 5ին		— —

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Փոխառ. Միւն.	Բ. Սէրի	55 50
»	Գ. »	33 12
»	Դ. »	24 30

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Սօսիէթէ Ժէնէրալ	Անգլ. Լր.	— —
Քրէտի Ժէնէրալ	» »	7 38
Պանք տը Քօնս.	» »	4 30
Սօս. Համիտ է փալէօր	» »	4 28
Րէժի	Օսմ. Ոսկի	17 02
Թրամուէյ	» »	593
Օսմ. Ապահովագր. Ընկ.	»	525
Ռումէլիի Երկաթուղի	Ֆր.	93 ¾
Բաժնեթուղթ Լաւրիոնի		64

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

ՓԱՐԻԶ, 22 Մարտ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	96	97
» » 4 ½ %	106	2
Օսմանեան բօնսօլիտէ Սէրի Դ.	21	92
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	—	—
Բելսիքէ Թիւրք (1890)	—	—
Օսմանեան երկաթուղի	93	50
» Բէժիի բաժնեթուղթ	385	62
Պանք Օթօման	590	93
Քրէտի Լիօնէ	771	25
Իտալական Ռանթ 5 %	93	22
Եգիպտական միացեալ	506	25
Չէք Լոնտրայի վրայ	25	160
Օսմանիյէ Օսմանեան բօնսօլիտէ)	—	—
ԼՈՆՏՐԱ, 22		
Անգլ. բօնսօլիտէ	98	18
Օսմ. » Սէրի Դ.	21	75
» » » Ա.	55	50
» » » Բ.	33	12
» » » Գ.	22	37
Օսմ. փոխառութիւն 1871	99	75
Փոխառութիւն 1877 (Տէ ֆանս Լօն)	97	
Պանք Օթօման	13	50
Այտընի երկաթուղի	17	
Գասապայի երկաթուղի	15	
Եգիպտական միացեալ (փրիֆիրտ)	100	25
» առանձ. (բրիվիլէժէ) 1890	—	—
Տօմանիալ (փոխառ. Թուլիրտ)	104	25
Փոխանակութիւն Փարիզի վրայ	25	350
ՎԻԷՆՆԱ, 22		
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	121	50
» Փարիզի »	48	17
Օսմանեան Բէժիի բաժնեթուղթ	181	75
» Երկաթուղի	40	50
ՊԵՐԼԻՆ, 22		
Օսմանեան Երկաթուղի	92	70
Օսմ. Բէժի	195	20
Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	20	335
» Փարիզի »	80	95

ՓԱՐԻԶ ՓԹԻԹ ՊՈՒՐՍ

ՓԱՐԻԶ, 23 Մարտ

Ֆրանսական Ռանթ 3 %	97	11
Եգիպտական միացեալ	—	—
Օսմ. բօնսօլիտէ Սէրի Դ.	21	92
Օսմ. երկաթուղի	93	50
Օսմ. Բէժի	385	62
Օսմ. մաքս. արժեթուղթ	—	—
Բելսիքէ Թիւրք	—	—
Պանք Օթօման	591	25
Օսմանիյէ	—	—

ՄԱԼԱԹԻՈՅ ԵՐԿՐԱՇԱՐԺԸ

ՄԱԼԱԹԻԱ, 28 Փետրուար

Փետրուար 18ին, հինգշաբթի օրը, Մալաթիացւոյն համար արդարև լաց և կոծի օրուան սկիզբ մը եղաւ. առաւօտուն երբ իւրաքանչիւր ոք իւր գործով զբաղելու մտադիր էր, և դպրոցի տղայք դեռ ամբողջ չէին հաւաքուած, երկրաշարժի սաստիկ ցնցում մը տեղի ունեցաւ, այնպէս որ Ս. Երրորդութեան եկեղեցւոյ դպրոցի այն ահագին և մեծ շէնքը. կարծես թէ պիտի փլչէր այս դէպքէն՝ դեռահաս և անմեղ մանկունք երբ տեսան շէնքին ահաւոր ճարճատումն և մօտալուտ վտանգն, սկսան յուսաբեկ վայնասուններով ճիչ բառնալ և աղաղակել. ոմանք սանդուխէն ինքզինքնին վար նետել փորձելով, ոմանք բոլորովին ապշած ըլլալով՝ իրենց նստած տեղէն շարժիլ անգամ չէին մտածեր. վշտալից տղայոց այս մեծ ահ ու սարսափին ի տես, անմիջապէս իրենց տունները ղրկուեցան. Հոգաբարձութիւնն ևս արտօնեց մի քանի օր արձակուրդ՝ արհաւրալից վտանգէն ազատ պահելու համար տղայքը.

Այն օրը, ժամն իններ, ցնցում մը ևս տեղի ունեցաւ, բայց ոչ առաջնոյն չափ սաստիկ. մինչև գիշերուան ժամը 3—4 բնաւ ցնցման նշան մը չէր երևցած. Բայց, ո՛հ աղ, մինչ իւրաքանչիւր ոք իւր գործերէն վաստակաբեկ տուն դարձած էր, քաղցրիկ քուն վայելելու ահա աննախատեսելի, քանդիչ ու կործանիչ ցնցում մը ևս տեղի ունեցաւ գիշերուան ժամը ճիշդ 7½ին. Այս զարհուրելի և քայքայիչ ցնցումն էր անշուշտ որ բոլոր Մալաթիան իւր շրջակայքներով քանդեց ու կործանեց, մէջը գտնուած բոլոր հաստատուն շէնքերովը. Մանաւանդ Խոջագա բնուած Հայոց թաղն ամբողջովին հիմնայատակ ըրաւ, այնպէս որ շատերու անկողինն իրենց գերեզմանն եղաւ այն գիշեր. սրտաճմլիկ տեսարաններ պարզուեցան ամենուրեք, շատեր՝ փլատակաց տակ տակաւին ողջ մնալով, նուաղկոտ ձայնով օգնութիւն կ'աղաղակէին այս պահուս կառավարութեան բարձրաստիճան պաշտօնեայք որք փլատակներն հեռացնելու ելած էին, կը տեսնէին հանուած մեռեալներն ու կիսամեռները. հինգշաբթի գիշեր, ժամ 8էն մինչև ուրբաթ ժամ 11, մեռելներ ու վիրաւորեալներ կը հանուէին տակաւին փլատակաց տակէն.

Հայրեր ու մայրեր ազիողորմ հեծեծանքներ կ'արձկէին, քոյրեր և եղբայրներ ողբալի կոծեր կը բառնային, ողբալով սիրելեաց ու բարեկամաց դառն կորուստը. Մեռեալներու դիակները՝ չորս, հինգը, վեցը մէկանց կը թաղուէին միևնոյն փոսին մէջ.

Չորրորդ աղէտն է այս որ կուգայ հարուածել Մալաթիային. առաջինն էր ափիոնի գնոյն անկումն որով շատեր սնանկացան և աւեր հացի կարօտ մնացին. միւս երկու աղէտներն են՝ երկու մեծ հրդեհներն որք շատ վնաս տըւին. Երկրաշարժէ առաջ եկած վնասը անհնարին է, զի վնասուած տուն բնաւ մնացած չէ գրեթէ. 500 հայաբնակ տուներ փլած են և 500 ալ թաղապետութեան ձեռամբ քակուած, փլչելու վրայ եղող տուները քակուելու վրայ են. ամբողջը 1500ի կը հասնի, որք Հայոց կը պատկանին միայն. Մեռելոց թիւը քաղաքին մէջ, 130 է. բայց շըրջակայները ծանօթ եղածը 18—25—60—140—40—35 այլ և այլ տեղեր. Առնուազն 50 տարի պէտք է Մալաթիային՝ կրած վնասը դարմանելու համար.

Սուրբ Երրորդութեան եկեղեցւոյն համար 18 տարիէ ի վեր աշխատութիւն և զոհողութիւն չէ խնայած Մալաթիոյ հայը, բայց դժբաղդաբար անոր բարձրաբերձ և գեղեցկանկար գմբէթն ալ բոլորովին վնասուեցաւ. Նոյնպէս և մայր եկեղեցին փոքր ինչ վնասուած է, միայն Ս. Յարութիւն եկեղեցին այնքան վնաս չունի որուն մէջ ժամերգութիւնք կը շարունակուին. միւս երկու եկեղեցիներն և դպրոցներն այն օրէն ի վեր փակ կը մնան գիշեր և ցերեկ շարունակ ցնցման պատճառաւ, նոյնպէս ուրիշ ամեն դպրոցներ վնասուած են նաև քաղքիս մէջ մէկ մզկիթ և երկու աշտարակաց չէրէֆներն. երեք բաղանիք բոլորովին փլած են.

Այս սրտամորմոք դիպուածով, մեր Օգոստափառ Սուլթան Համիտ Խան Բ. գթառատ կայսրն Իւր Հայրական հոգածութեամբ 300 ոսկի շնորհած է վնասեալներուն. և կայս. բարձր հրամանաւ՝ կառավարութեան կողմէ ամեն միջոց ի գործ կը դրուի թշուառներու, որբերու և այրեաց բաշխելու համար հաց ու վրան, և հիւղեր շինելու համար տախտակներ կը տրուին.

Մալաթիոյ ամբողջ բնակիչք կառավարութեան հրամանաւ առ այժմ այգիներու և պարտէզներու մէջ՝ հիւղերու և վրաններու տակ կը պատսպարուին՝ շարունակ ցնցումի պատճառաւ.

Գ. Տ. ՍՏԵՓԱՆԵԱՆ

ՀՆՏԱԽՏ

Բժշկական - Դեղագործական Թերթին (Ռըվիւ- Մէտիքօ-Ֆառմասէօթիք) վերջին թիւին մէջ Տօքթ Մահէ հետևեալ յօդուածն հրատարակած է հնտախտի մասին.

Հնտախտը դադրած է ի Թուրքիա՝ Վանայ, Էրզրումի և Տրապիզոնի նահանգներուն մէջ, գրեթէ երկու ամիսէ ի վեր, ինչպէս նաև Քամարան կղզին մէջ. Գալով Եէմէնի նահանգին առողջական կացութեան, դըժուար է գիտնալ թէ համաճարակը գոյութիւն ունի տակաւին հոն, բայց հաւանական է որ բոլորովին անհետացած չըլլայ.

Հիճազի առողջական վիճակը գոհացուցիչ կը ծանուցուի, բայց ի ծաղկախտէն որ կը ճարակի ի Մեքքէ, ճահճային տենդերէ ու թանչքէ որք կը ճարակին ի Ճիտտէ. Պարսկաստանի մէջ, հնտախտը ամեն տեղ չի ճարակիր, բայց ասկից առաջ տակաւին ունէր քանի մը սահմանափակ կեդրոններ, գլխաւորաբար Դամղէժ, Սինճան, Քազվին, Սաուճ-Պուլաք, Կէռուզ, Սանէ, և ի Քիրմանշահ, ի Նեհավէնտ, Լուրիսթանի քանի մը ցեղերուն մէջ, Սպահան, Շիրազ, Պէնտեր-Ապպաս, նոյն իսկ Ռեշտի շրջակայները. Սակայն, հաւանական է որ այս տեղեր մեծագոյն մասամբ գրեթէ զերծ են հիմակ համաճարակէն. Դէպ ի փետրուարի կիսուն հնտախտի դէպք ծանուցուած էր ի Սաքքըս և ի Պուքան.

Համաճարակը թերևս գոյութիւն ալ ունի ի Սէիսթան, ընդարձակ երկիր սահմանակից Աֆղանիստանի, Պելուճիստանի հարաւակողմը՝ բայց այդ կողմէն դրական տեղեկութիւն չկան.

1892 դեկտեմբեր 26ին, Թեհրանի առողջապահական բժշկին յայտարարութեան համեմատ, Պարսկաստանի մէջ հնտախտէ մեռնողներուն ամբողջ թիւն է 64,000. Մեր վերջին թերթին մէջ 80,000 ծանուցած էինք բայց առաւելն 90,000 հաշուելու էր զայն.

Ի Ռուսիա, ձմրան այս խստութիւններուն մէջ իսկ, համաճարակը սահմանափակ մնացած է գլխաւորապէս կեդրոնական և արևելեան քանի մը նահանգներուն մէջ.

Թայգանի օսմ. հիւպատոսը մօտերս ծանուցած է թէ հնտախտը կը ճարակի Էքաթերինոսլաւ նահանգին, Տոնի ընդարձակ երկրին մէջ և մանաւանդ ի Ռոսթով (Տոնի վրայ), Ազախու ծովեզերքը. Հետևապէս, Կ. Պոլսոյ առողջապահական ժողովը պարտաւորուած է տասնօրեայ քարանթէնա հաստատել Ազախու ծովէն եկող շոգենաւերուն վրայ, Թայգանէն սկսեալ (առանց այս նաւահանգիստին) մինչև Եէնգ.

Կ'երևի թէ հիւանդութիւնն ի յայտ կուգայ նաև Կովկասի քանի մը տեղերը.

Վերջապէս, յունվարի 1 էն մինչև 31, հնտախտի և հնտախտակերպ փորհարութեան մէկ քանի դէպքեր յանկարծ երևան եկան Մարսիլիոյ մէջ. Բարեբախտաբար չշարունակուեցան. Մօտ տասնեհինգ օրէ ի վեր բնաւ դէպք մը չի ծանուցուիր ի Բելժա. Վիեննա—Կ. Պոլիս կառախումբին ուղեւորներուն վրայ դրուած քարանթինան վերջապէս ջնջուեցաւ ի Մուսթաֆա-Փաշա և անոր տեղ հաստատուեցաւ բժշկական այցելութիւն և ախտահանում ուղեւորաց աղտոտ ու հինցած գոյքերուն.

Այս է հնտախտի կացութեան կարճ համառօտութիւնն, մինչև 1893 մարտ 1.

Ամիս մը առաջ երկիւղ կը յայտնէինք թէ յառաջիկայ գարնան պիտի տեսնենք հնտախտին վերածնիլը. Այսօր, այս վերերևումն կատարուած իրողութիւն մըն է, կամ, լաւ ևս, համաճարակը ամբողջովին դադրած չէ երբէք Ռուսիոյ և Պարսկաստանի մէկ քանի տեղերը. Վերածնում մը չէ այս ուրեմն, այլ շարունակութիւնն անցեալ տարւոյ հնտախտին.

Արդէն վերջին իրողութիւնները դասեր տուին զոր մոռնալու չէ. Արդարև, անոնցմէ կը հետևի թէ երբ հնդկական այտիճն Ասիայէ Եւրոպա եկած ճշմարիտ քոլերայի մեծ համաճարակ մը տիրած է երկրի ընդարձակածաւալ մէկ մասին վրայ, որպիսին է 1892ինը, ձմեռը միշտ սահմանափակուած կը մնայ ուրեք ուրեք.

Այս սահմանափակումներ կերպիւ մը նպաստած են անհաւասար այլ նոյնատեսակ օղակներէ բաղկացեալ միևնոյն շղթային կցելու համաճարակի շարժումը որ ընդհանրապէս քանի մը տարիներ տևած է. Կարճ խօսքով, ըստ ընկալեալ փորձառութեան, սպասելու է հնտախտի մօտալուտ աճելումի մը, առաջին ջերմութիւններն երևնալուն պէս.

Ուստի, ամեն ժամանակէ աւելի արթնութիւն և գործունէութիւն ի գործ դնելու է. այժմէն իսկ ամենամեծ ջանքեր ցուցնելու է՝ առաջքն առնելու համար համաճարակի այս մեծ կեդրոններու կազմակերպման որք, անցեալ տարի, հրդեհներու պէս բոցավառեցան և չարիքը ծաւալեցին ընդարձակ տարածութիւններու վրայ.

ՏՈՔԹ. ՄԱՀԷ

ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 18 մարտ

Ըստ նախնեաց՝ երկրագործութիւնն առաջին արհեստն էր, ու այժմ, լուսաւորեալ դարուս մէջ ու քաղաքակիրթ աշխարհաց համար, երկրագործութիւնը ընդարձակ և ամենակարևոր գիտութիւն մ'է որ կը հայթայթէ մարդկային պիտոյից յագուրդը և առևտրական ու ճարտարական ամեն նիւթերը.

Ամենէն հին ազգերը որք երկրագործութեամբ զբաղած են՝ Հնդիկներն ու Չինացիք են, այս վերջինները ծայրայեղ խնամք կը տանին, այնպէս որ այդ երկնային կայսրութեան ընդարձակ հողերը չորս հարիւր միլիոն ժողովուրդի մը համայն պիտոյից գրեթէ ամբողջովին յագուրդ կուտան.

Հին կրօնքներն երկրագործութիւնը կը դասէին երկնային ու աստուածային, և աւանդութիւն մը կայ որ երբ թէ՝ Իզիս աստուածուհին և Օզիրիս աստուածը յատկապէս Ոլիմպոսէն աշխարհ եկած են Եգիպտացւոց մշակութիւն սորվեցնելու համար, և թէ Դիմէտրէ՝ հունձքերուն աստուածուհին՝ Յունաց սորվեցուցած է երկրագործութիւնը.

Թէոփրաստ ալ երկարօրէն կը ճառէ Յունաստանի երկրագործութեան վրայ.

Կատօն, անուանիալն քննադատ, Վառօն, Պլին, Քոլումէլլա, և Վերգիլիոս իւր անմահ Մշակականներուն մէջ՝ որ ընդհանուր գրականութեան հրաշակերտներէն մին է՝ սքանչելապէս կը խօսին Հռովմայեցւոց երկրագործութեան վրայ.

Գաղղիոյ մէջ ալ Հէնրիկոս Դ. իւր նախարարապետ Սիւլլին և մեծ երկրագէտ Օլիվիէ տը Սէռ մեծ զարկ մը տուին Երկրագործութեան յառաջդիմութեանց, 1559ին այս վերջինը իւր նշանաւոր Երկրագործութեան Թատրոն անուամբ գրքին մէջ սա իմաստալից խօսքերը հրատարակած է որ Լապուռաժ է փասթուռաժ [illegible] երկու ստինքներն են.

Ըսինք թէ երկրագործութիւնը այժմ Շէքսբիրի, «լինել կամ ոչ լինել»ին կարևորութիւնը ունեցող գիտութիւն մ'է.

Արդարև, երևելի իմաստասէրք և պատմագէտք շատ մեծ կը դասեն զայն՝ որ մարդկութեան նոր կամ ազնուագոյն բոյս մը կամ կենդանի մը կը հայթայթէ.

Այսպէս արձան կանգնուեցաւ մեծ Բառմանթիէի, Նէօյիի նորաշէն թաղապետական պալատին առջևը, գետնախնձորի օգտաւէտ արմատը Գաղղիա մուծնելուն համար. իրաւ է որ Լուդովիկոս ԺԶ. այս մեծ երկրագէտ և տնտեսագէտ Բառմանթիէի ձեռնարկութիւնը յաջողցնելու համար իւր կուրծքին վրայ կը կրէր գետնախնձորի ծաղիկը.

Նաև ջերմապէս յորդորեցի իմ մեծավարժ և փառաւոր բարեկամս, Մ. Քառոնեալ որ Բարիզու երկրորդ շրջանակի թաղապետն էր, և փորձեր էր 1868ին իւր ծախուքը ընտելացնել քինքինայի հանրօգուտ ծառը Լիբանանու մէջ.

Ես ալ ըստ կարեացս աշխատեցայ, երկար յօդուածներ հրատարակելով Մասիս օրաթերթի մէջ, մուծնելու համար ի գաւառս գետնատանձի խիստ օգտակար մշակութիւնը՝ որ մեծ բարիք կ'արտադրէ Եւրոպայի աղքատ երկիրներուն մէջ, և մանաւանդ քիչ արգաւանդահող գիւղերուն մէջ.

Ըսինք նաև որ երկրագործութիւնը շատ ընդարձակ գիտութիւն մ'է, որովհետև մարդկային համայն գիտութեանց կը մասնակցի.

Այս գիտութիւնը երկու գլխաւոր ճիւղի կը բաժնուի, մին բուսաբանական, միւսը կենդանաբանական. և իւր բաժինները պիտի հաստատենք երբ համառօտիւ և յաջորդաբար խօսինք այս երկու ճիւղերուն զանազան մասանց վրայ.

Յ. ԹԻՒՅՈՒՊՃԵԱՆ

ՆՇԱՆԱԾՆԵՐԸ

(ՆՈՐԱՎԷՊ)

Բարձրիկ այլ, սևածոյլ առատ մազերուն վրայ գցած անառակաւոր գեղի ետև նետած, ճակատը հովին տուած, աչքերը երկինքին կապոյտին պէս սիրուն, պեխերն ոլորած, դէմքը թխագոյն, կարմրուկ սալթան արհամարհոտ կերպով ուսերուն ձգած, ապայէ լայնէկէ փոթուս մը հագած, գեղեցիկ գօտի մը անփութօրէն, լայն ծալքերով փորին վրայ կապած, դեռ երիտասարդ, այդ լեռներու զաւակը, կը պտտցնէր իւր հուժկու, յաղթ հասակը.

Բաւական տարիներէ ի վեր Պոլիս պանդխտած, աւանդութեան պէս բան մը եղած արհեստը՝ համալութիւն կ'ընէր. Իր արհեստակիցները սքանչացումով, հիացումով կը դիտէին զինք, երբ ինք ահագին բեռը կռնակին նետած, աննկուն ու անկքուն, հաստատ քայլերով կը յառաջանար ամբոխին մէջէն.

Տղայ հասակէն նշանած էին զինքը. Փարհատ՝ իր հոգիին, կեանքին չափ կը սիրէր Նուարդը. Իրարու մանկութիւնը գիտէին, դրացի ըլլալով երկար տարիներ, իրարու հետ խաղացած՝ կեանք անցուցած էին. սէրը, այն չքնաղ թռչունը, բոյն դրած էր իրենց անմեղ, անբիծ սրտերուն խորը, մանկութեան հասակէն մէջ. Երբ պատանեկութեան տարիներ թևակոխած էին, Նուարդ, այն նորափթիթ վարդը, սկսած էր այլ ևս ինքզինքը պահել Փարհատի աչքերէն, չերևիլ անոր՝ թէպէտ և ինք ալ ոչ նուազ կը սիրէր զայն.

Իրենց սէրը սկսած էր տակաւ առ տակաւ ընծիւղներ արձակել իրենց սրտերու մէջ, կը գուրգուրային իրարու վրայ, կը պաշտէին զիրար. Երկուքին ալ ծնողքը կռահած էին այս անկեղծ սէրը և սրբագործած էին իրարու նշանելով զանոնք.

Փարհատի կենաց անմոռանալի օրերէն մին եղած էր իրենց նշանախօսութեան օրը. շատ ուրախ էր, ալ առաջուան տղան չէր ինք, լուրջ, խոհուն երիտասարդ մըն էր հիմա. Լեռներու անապակ, առողջ օդով կը սնանէր կը մեծնար Փարհատ. Որսորդութիւնը կը պաշտէր, հրացանը կռնակը զարկած, փոքրիկ, սիրուն խանչալ մը մէջքը խոթած, առաւօտուն որսի կ'երթար. Երբ ինք կ'անցնէր, իր վեհ գնացքով, գիւղին երիտասարդները ցոյց տալով զինք, կը փսփսային իրարու ականջի «Փարհատն է, Փարհատը». Իսկ ինք անտարբեր իր շուրջ ձգած իրարանցումին, անոնց մէջ դրած նախանձախառն սքանչացումին, հրացանը ուսին դրած կը գնար սիգաճեմ. իրիկուան դէմ վերստին կ'երևէր ինք, որսի մախաղը լեցուն համեղ երէներով, ժպիտ մը իր լայն հաստ շրթներուն վրայ.

Փարհատ մեծ համբաւ հանած էր գիւղին մէջ իր ճարտար հրացանաձգութեամբ և իր քաջագործութիւններով. Երբ՝ հրացանը աչքին՝ ծնրադրէր իր որսին առջև, գնդակին բամբիւնին հետ թռչունը կամ երէն գետին կը թաւալէր. Սքանչելի էր տեսնել զինք լեռներու մէջ, որսին ետևէն ինկած, թաւուտներու մէջէն վագրի մը նման մռնչելով դուրս կը ցատքէր, կը խոյանար իր որսին վրայ և փոքր պայքար մը մղելէ ետք գլխթաւալ գետին կը փռէր զայն.

Դէմքը երկինքին պէս պայծառ էր, սակայն կ'ունենար նաև իր փոթորիկ, փայլակի ժամանակը. Երբ բարկանար, այն պայծառ դէմքը կը մթագնէր, զայրոյթի, կատաղութեան խանձրահուռ ամպեր կը նկարուէին հոն. աչքերէն փայլակներ կը ցայտէին և նոյն պահուն իր բամբ ու խոժոռ ձայնը կ'որոտար փոթորիկի մը պէս, իր անսաշ, սպառնալից բառերը կը նետէր ուժգին իր հակառակորդին երեսին ի վեր, որ կը սարսափէր, կը քարանար կը մնար.

Նուարդ ալ նշանաւոր էր իր գեղեցկութեամբ, իր համեստութեամբ և իր պարկեշտութեամբը. բարձրահասակ, առատ, երկար սևաթոյր մազերով, լայն կամարաձև յօնքերով, երկայն թարթիչներով, որոնց տակ նայուածքի թովչում մը կար սև ու գրաւիչ, խել մը բարեմասնութիւններով օժտեալ գեղեցկութեան դիցանոյշ մը՝ արժանի Փարհատի սիրոյն. Բայց իր սիրածը Պոլիս նետած էր. բաւական տարիներէ հետէ պանդխտած էր, քաղցրիկ հեշտօրօր յոյսերով և իր սիրելիներու անուշիկ յուշերով միայն կ'ապրէր.

* *

Չարաշուք օր մըն էր, Փարհատի համար աղէտաբեր օր մը. Նամակ մը ստացաւ իր ծնողքէն, նամակ մը որ իր յոյսերուն, իր երջանկութեան գերեզմանը պիտի ըլլար. անգիտակ ահաւոր պարունակութեանը, գոհութեան ժպիտ մը կը խաղար իր դէմքին վրայ, ուրախ էր. տենդոտ, անհամբեր, խզեց պահարանը և սկսաւ կարդալ.

Յանկարծ տխրութեան խաւարչտին ամպեր մթագնեցին այդ զուարթ դէմքը, անհուն կերպով դժգունեցաւ, դողդողալ սկսաւ. աչքերը փայլակնացայտ, կրակոտ աչքերը կը մարէին, սրունքները կը կթոտէին. վար չգլտորելու համար իր մօտ գտնուող հաստատուն առարկայի մը կռթնեցաւ. Նամակը, լախտ հարուած մըն էր, այն արի կեանքը ճիշդ սրտէն կը զարնուէր. թևերը ջախջախուած թռչունի մը նման էին. անշշուկ, լռիկ դարձաւ իր տեղը. Արտասուեց, հեծեծեց գիշերն ի բուն. հետևեալ օրը այլ ևս չկրցաւ անկողնէն ելլել.

Հէ՛գ Փարհատ, իր քաղցրիկ, ծիրանի յոյսերուն դիւթական շէնքը հիմնայատակ կը կործանէր և ինքը անոր տխրագին աւերակներուն մէջ կայծակնահար կ'ըլլար. Իր սիրելին, պաշտելին Նուարդ ոչ ևս էր. անոր բօթն էր որ զինք կը չանթահարէր. Է՛հ, ալ կեանքը ի՞նչ կը ծառայէր իրեն համար. այն անսպառ սէրը, յուսադրեալ ապագան էր որ զինք կը խրախուսէր, կ'արիացնէր կեանքի մարտը մղելու.

Նուարդի ծնողքը տեսնելով որ Փարհատ կ'ուշանար գալու և միւս կողմէ իրենց դստեր ձեռքը խնդրողներ շատ էին, ալ չհամբերեցին, ուրիշի մը հետ ամուսնացնելու որոշում տուին և այսպէս երկու իրարու համար բաղձալով, ապրող սրտեր, խորտակեցին, ջախջախեցին. Հետևեալ օրն իսկ Փարհատի նշանը ետ կ'երթար.

Նուարդ ակամայ, անհնարին տխրութեամբ համակերպեցաւ իր ծնողաց անողոք որոշումին. Գաղտ, շատ արցունք ու աղաչանք թափեց Արարչին առջև, բայց ո՛չ, Փարհատ դեռ «իւրը» չէր ըլլար.

Նուարդի սրտին մէջ նոր նշանածին համար համակրութեան նշոյլ մ'իսկ չապրեցաւ. Ի՞նչպէս կրնար ուրիշի մը նուիրել այն սիրտը, երբ նա արդէն Փարհատինն էր. Միւս կողմէ, իր ծնողաց բիրտ արգելումը, մանաւանդ ամեն բանէն աւելի կը տանջէր զինք. միջոց մը խորհեցաւ ընդդիմանալ, պատռել իր սրտի վրայ ծանրացող թանձր քօղը իր ծնողաց առջև, ամեն բան յայտնելով անոնց. Բայց ամօթխածութիւնը, պարկեշտութիւնը, խեղդեցին իր խօսքին գայթումը և լռեց. Փարհատի յիշատակը կրծող որդ մը, կրծիչ հուր մըն էր իր սրտին. գամ քան զգամ կը ծիւրէր ու կը նուաղէր. Այն ամեն մէկ օրը, որ կը սահէր կ'անցնէր և զինք կը մօտեցնէր իր ամուսնութեան, սրտէն պատառ մըն էր որ կը փրցուէր բռնապէս. Երբ հազիւ երկու շաբաթ մնաց իր ամուսնութեան, տարապայման մտահոգութիւնը, տուայտանքը, կսկիծը անկողին ձգեցին զինք. Քանի մը օրուան մէջ ախտը իր աւերը գործեց Նուարդի վրայ, իր սև երկայն մազերը հիւանդութեան միջոցին անխնամ թողուած՝ խառնուած՝ կը թափթփէին իր մեռելատիպ դէմքին վրայ, իր թաւ յօնքերուն տակ փայլող սև աչքերը խորաչացած, փոսն ինկած, երկայն թարթիչներուն տակ թաւալելով ամբողջ կենդանութիւնը անդ կը կեդրոնացնէին, երեսներուն վարդ կարմիրը տեղի տուած էր ցուրտ դալուկի մը, սասանեալ ակռաները դեղնած, սևցած՝ անարիւն, մեռած շրթնիքը, ցոյց կուտային զինքը. Մահուան երկաթի ձեռքը բռնած էր զինք և անոր ճակտին վրայ գրած սև տառերով «մահ». Բայց և այնպէս իր թովչութիւնը չէր կորսուած, դէմքը կը շողշողար, «մահը զինք սիրելի ըրած էր». — պարտքի գիտակցութեան վսեմ ճառագայթումն էր այն.

Նուարդ երկու շաբթէ ի վեր տառապելէ ետք, իր հոգին ճիշդ իր ամուսնանալիք օրը յաւիտենականութեան երկնագաւառները կը սաւառնէր, վերջին անգամ մըն ալ արտասանելով իր սիրեցեալին՝ Փարհատի անունը.

Փարհատի ծնողքը, Նուարդի ետ ըլլալուն լուրը չէին համարձակած իրենց զաւակին իմացնել. որովհետև քաջ գիտէին թէ անոր սէրը Նուարդի համար անսահման էր, սակայն հիմա ստիպեալ իմացուցին անոր այս ահաւոր աղէտքը զգուշութեամբ, նախ անոր ետ ըլլալը և ապա ցաւալի մահը.

* *

Մեծ հոգիներու վիշտերը անբացատրելի են. Փարհատ իմացաւ այս դժբաղդ մահը, սիրոյ, անձնուիրութեան զոհը և վշտահար սիրեկան անկեղծին. Իր որսին սոսկալի հարուածը տուողը, անոր ետ ըլլալն էր, հիմա կարծես անպատուած, անարգուած կ'զգար ինքզինքը և յետոյ, ի՞նչպէս կրնար սփոփուիլ երբ կը խորհէր թէ այդ անտեղիտ, անսարբիր կեանքին անձնածման ծնունդ տուողը ի՛նքն էր.

Այս դառն մտածումները զինք կը մաշեցնէին, այն կորովի մարմինը կը հիւծէր, իր զօրեղ կազմուածքը տեղի կուտար հիւանդութեան, երբեմն ահաւոր վարկեաններ կ'անցնէր, բախտին հեղնութիւններէն ընկճած զգուած էր. կեանքէն անզգին կահակ մը խուժելով իր սրտին մէջ, դուրս կը պոռթկար իր աչքերէն, վերմակը գլխուն քաշած խուլ հեծեծանքներ կ'արձակէր, սրտէն բխած սրտասուզ ախեր կը պատռէին իր կոկորդը, երբեմն ալ ինքզինքը կորսնցնելով կ'սկսէր զառանցել. ցնորքը զանազան տեսիլներ կը բերէր իր երևակայութեան առջև, անցեալ կեանքէն դրուագներ, իր Նուարդի անուշիկ ժպտանկիւնքէն պատառներ կը փռէր, անհասկանալի պարբերութիւններ կը նետէր օդին մէջ.

Անցան բաւական օրեր, իր վիճակը փոքր առ փոքր սկսաւ բարւոքիլ, տարուած խնամքներուն, թափուած ջանքերուն շնորհիւ յաջողեցաւ ոտք ելլել.

Փարհատ այլ ևս առաջուան արի անձը չէր, անոր պօտ մանրանկարը, այն մարգուն թափուկը, գլխիկոր, տխուր, մելամաղձիկ, մտածութեան ալիքը մէջ ընկղմած, հառաչանքով կը պտտցնէր կեանքը, որ կարծես հիմա ալ աւելորդ էր իրեն համար. որքան գոհ պիտի ըլլար, եթէ հիւանդութիւնը զինք տարած միացուցած ըլլար իր Նուարդին. Իր հագուստ կապուստին անհոգ, անտարբեր, թափած, թափթփած կը շրջէր. իր քալուածքին մէջ ա՛լ այն արհամարհոտ ձևերը, չկային. ամենափոքր բեռին տակ կը կքէր տքալով տքտքալով հազիւ կը տանէր զայն, քանի մը քայլ առնելէ յետոյ ստիպուած կանգ առնել, շնչառութեան համար.

Անցած ատեն իր ծանօթներէ մէկուն հանդիպէր, հիմա կը շիկնէր, աչքերը գետին կը յառէր ամօթահար և չէր կրնար անոնց երեսին ի վեր նայիլ, յանցաւորի մը պէս.

Տ. Զաւդարեան

ԴԱՐՈՒՆ ՄԵԾ ԳԻՒՏԸ

«Կեանքի երիտասարդացում և երկարացում Կոտինօ Էլիքսիրով, միակ անվրիպ դարման ընդդէմ «Անկարողութեան». Ուղեցէք Էլիքսիր Կոտինօյի վարչութենէն, Փարիզ, Ս. Լազար փողոց, թիւ 7, բացատրիչ տետրն, որ պիտի ղրկուի ձրիապէս.

Սրուակը 20 ֆր. 3 սրուակը 50 ֆր.

Ի Պոլիս կը վաճառուի «Բանկիւզ»ի բրիտանական դեղարանը.

ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ
Յանձնակատար Գործակալութիւն

Կը կատարէ այլոց հաշուոյն, գնում եւ վաճառում ամեն տեսակ ''ապրանքի,,:

Գաւառները կը ղրկէ ''դաստիարակներ,, եւ ''վարժուհիներ,, հոգ տանելով որ անոնց կարողութիւնն համապատասխանէ առաջարկեալ պայմանաց:

Կը ստանձնէ ''բաժանորդագրութիւն,, լրագրաց եւ հանդիսից, հրատարակեալ ի Պոլիս եւ ի բուն. — ''Հրատարակութիւն,, ազդերու, ծանուցմանց եւլն. ամէն լեզուէ լրագրաց մէջ. — ''Ցրուածութիւն,, գրքերու, նամակներու, շրջաբերականի, այցեքարտի եւլն. — ''Թարգմանութիւն եւ կարգադրութիւն,, կրթական, դպրոցական եւ անհատական գործերու:

Կը հայթայթէ Փարիզի գնով ամէն տեսակ ''զարդ. գրքեր», «դպրոցի պիտոյք», բարտէզ, ատլաս», բնագիտական՝ բնապատմական եւ բնալուծական եւ այլ ճիւղերու վերաբերեալ «գործիք, պատկեր, տպեալ տախտակք» եւ այլն:

Գաւառական յանձնարարութիւնք կը կատարուին ճշդիւ եւ արագ, բայց արժէքը ''կանխիկ,, ղրկելու է:

Դրասենեակ Գազազէքը խան թիւ 22, Պահճէ Գաբու, Պոլիս: 464 6—10

ԴԱՍԱԳՐՔԵՐ

1. Գործնական Ընթացք Շարադրութեան.
2. Բանալի Շարադրութեան.
3. Փնջակ Պատկերազարդ.
4. Փունջ Հաւաքածոյ (դասաւանդման մեթոդի բացատրութեամբ). Բ. տպագրութիւն.
5. Տարրական Քերականութիւն Բ. տպագր.
6. Գ. Մաս Վարժութիւն Մանկանց.
7. Բ. ,, ,, ,, (ի պէտս տաճկախօս Հայոց), Բ. տպագրութիւն.
8. Ա. Մաս Վարժութիւն Մանկանց (նոյնպէս), ՉՈՐՐՈՐԴ տպագրութիւն:

Կեդրոնատեղի, Գազազէքը խան, թիւ 22 ուր կը գտնուին նաեւ Թաշճեան ''գեղագրութիւն,, Տօքթ. Փաշաեանի ''Փունջ Գիտական,, եւ այլ ամէն տեսակ գրքեր, դպրոցական պիտոյք եւ այլն:

Յանձնարարութիւնք կը կատարուին ճշդիւ եւ արագ: Հասցէ. ՊՈԼԻՍ, ԳԱԶԱԶԷՔԸ ԽԱՆ, ՍՄԲԱՏ ԴԱՒԹԵԱՆ: 463 6—10

Ընդդէմ դժուարահալութեան.— Շասէնի գինի:

ՏՊԱՐԱՆ, ՎԻՄԱԳՐԱՏՈՒՆ, ԿԱԶՄԱՏՈՒՆ
ԳՐԱՏՈՒՆ
Պաղտատլեան
Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ և
[illegible]

Յայտնի է մեր բազմաթիւ յաճախորդաց եւ արգոյ Հասարակութեան՝ թէ մինչեւ ցարդ մեր հաստատութեան գրատան ճիւղն որ մեր բազմազան գործոց պատճառաւ յանձնուած էր մեզ սեփական գրենոյ վաճառման, պատիւ ունիմք այժմ ծանուցանել թէ՝ Բերա 93 թիւ ունեցող մեր Տպարանի սրահին մէջ կազմակերպած եմք վաճառատուն մը, ուր պիտի գտնուին Հայերէն, Տաճկերէն եւ Գաղղիերէն գրքեր, գրասենեկի պիտոյք, դպրոցական այլ եւ այլ առարկաներ, [illegible]

Վաճառատունս [illegible] չափաւորութեան մասին.

Գաւառներէն եղած յանձնարարութիւնք [illegible] կը կատարուին ճշդիւ, փութով եւ խնամով:

[illegible] ծանուցեանց համար:

Վաճառատունս [illegible] յաճախորդաց [illegible] դպրոցական դասագրքեր: 1/13 Փետրուար 1893

Կ. Պոլիս [illegible] 14

Գ. ՊԱՂՏԱՏԼԵԱՆ

ԿԱՐԵՒՈՐ ԱԶԴ

Փարիզի բժշկական Ակադեմիային եղած յայտարարութիւններէն կը հետևի թէ ոչ մէկ դեղ կրնայ դէմ դնել ինֆլուէնցային՝ մօրիւի ձկան իւղին պէս. Գերազանց է ընդդէմ հազի, ցնցղատապի, յոյժ զօրացուցիչ է և գիրութիւն կուտայ, գործածելու է զայն կանխաւ՝ ցուրտէն յառաջ եկած հիւանդութիւններուն առաջքն առնելու համար. Ուրիշ ամեն մարքաներէ աւելի սա կը յանձնարարենք. «Հօկի իւղը» (եռանկիւնաձև սրուակներով) իբր լաւագոյնը, ամենէն ախորժելին և ամենէն անզզուելին. Կը գտնուի Թուրքիոյ, Ռումանիոյ, Յունաստանի, Եգիպտոսի և Սուրիոյ բոլոր դեղարանները և ՀՕԿԻ քով, տեղը, Փարիզ, Քասթիլիոն փողոց, թիւ 2.

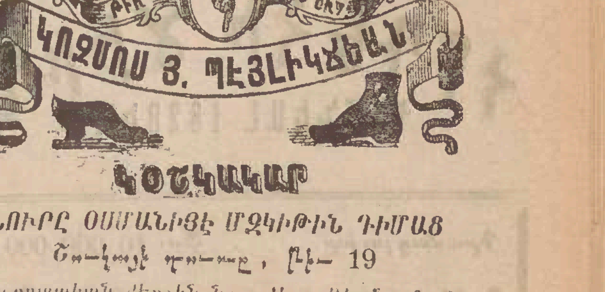

ԿՕՇԿԱԿԱՐ
ՆՈՒՐԸ ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՄԶԿԻԹԻՆ ԴԻՄԱՑ
Շահկուլու փողոց, թիւ 19

Եւրոպական վերջին նորաձևութեան համապատասխան եւ թարմ ու նորեկ ընտիր ֆրանսական առաջին կարգի ապրանքներէ արական եւ իգական սեռի մեծ ու փոքր կօշիկներ պատրաստուած ըլլալով, ի մէջ այլոց մեր արհեստանոցը դրսուն կը վաճառեմ խիստ համեստ գներով. Յանձնարարութիւնք կ'ընդունիմ ամենէն նրբաճաշակ անձանց իսկ, եւ կարճ միջոցի մէջ անթերի կը կատարեմ չափաւոր գներով:

Կաղ, ''նասըրլը,, եւ օրօրոցի մէջ ''ծռած,, ոտքեր մասնագիտութեամբ իսկ կը դարմանեմ յատուկ եղանակներով, նաեւ պատուաւոր յաճախորդաց կը ծանուցանեմ, զատկական վերջին շաբթուն չի թողուլ իրենց յանձնարարութիւնները ի դիւրութիւն եւ ի ծայրայեղ հոգածութիւն: 488 6—10

ՀՐԴԵՀԻ եւ ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

322

ՆՈՐԹ ԲՐԻԹԻՇ եւ ՄԵՐՔԸՆԹԱՅԼ
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 10.695.969
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 2,650,872

ՆՈՐԹԸՐՆ [illegible]
ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի 3,000,000. ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ 4.056.900
ՀԱՍՈՅԹ 1891 ՏԱՐՒՈՅ 1,076,800

Ընկերութիւնքս Պոլսոյ մէջ ունեցած Միացեալ Գործակալութեան միջոցաւ հրդեհի դէմ ամէն տեսակ վտանգաւոր ապահովագրութիւններ ի գործ կը դնեն չափաւոր գնով, և իրենց [illegible] [illegible] ապահովագրողաց կրնան վստահաբար ցուցնել [illegible] նաև իբր ապացոյց իրենց հաստատութեան [illegible] 20,000,000 Անգլիական Ոսկին կ'անցնի։

ԾՈՎԱՅԻՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

ԴՐԱՄԱԳԼՈՒԽ Անգլ. Ոսկի, 500,000 ՊԱՀԵՍՏԻ ԴՐԱՄ Անգլ. Ոսկի 110,000

Ընկերութիւնս կ'ապահովագրէ շոգենաւուց և առագաստանաւուց մէջի ապրանքներն և դրամածրարներն խիստ օգտակար պայմանաւ։ Գնոց և այլոց վրայ տեղեկութիւն առնել ուզողք կը հրաւիրուին դիմել Ղալաթիա Մէհմէտ Ալի փաշա խան գետնայարկ Թիւ 22 և 22 ter. սենեակներն, առ **ԳԱՌՆԻԿ Ց. ՍԵՐՈԲԵԱՆ**, [illegible]

ԾԱԽՈՒ ԿԱՄ ՎԱՐՁՈՒ

Ալէօնի բնակարանն ի Պէօյիւքտէրէ (աւստրիական նախկին դեսպանատուն)։ Այս բնակարան կը պարունակէ փայտաշէն մեծ տուն մը քարափին վրայ, Թիւ 30, Թրքական բաղանիք, պարտէզ, պարըզգաններ, անտառ, այգեստան, քէօշկ, և վազուն ջուր ընդունարաններով. ամբողջին տարածութիւնն է 70250 քառակուսի կանգուն։

Տեղեկութեանց համար դիմել առ Պարոն Է. տը Հիւպշ, ի Բերա, Լինարտի փողոց, Թիւ 28։ 418 16—24

ՏՊԱՐԱՆ

ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

Պատիւ ունի ազդարարել արգոյ հասարակութեան թէ՝ յետ այսորիկ յանձն կ'առնու ամեն լեզուաւ ամեն տպագրական գործեր, մաքուր մինչգամայն չափաւոր գներով, որպէս պահարանի վրայ հասցէներ, նամակագլուխք, վաճառականական նամակներ, հարսանեաց հրաւիրագիրք, մահազդք եւն. եւն. մասնաւորաբար վայրկենական այցաքարտք։ Գաւառներէ եղած յանձնարարութիւնք կը կատարուին ամենայն ճշգութեամբ։

Փափաքողք պէտք է դիմեն առ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ ի Նորատունկեան խան, Ղալաթիա Կ. Պոլիս,

---

ՔԻՒՆԱՐՏ (CUNARD)

ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՑ

Որու ամբողջ երկաթ շոգենաւք կը բանին Լիվերպուլ և Նիւ-Եորքի միջեւ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ումբրիա	7718	Գաթալոնիա	4845
Էդրուրիա	7718	Բոթնիա	4531
Սէրվիա	7391	Սամարիա	3574
Աուրանիա	7268	Մարաթոն	2408
Բավոնիա	5587	Ատլաս	2393
Սեֆալոնիա	5517	Սարակոսա	2166
Կալլիա	4809	Թարիֆա	2040
Սկիթիա	4557	Պալմիրա	2144
Ալեբբօ	[illegible]	[illegible]	[illegible]
Քետար	1876	[illegible]	[illegible]
Շերպուրկ	1614		

Դիմել առ ԹՈՄԱՍ Ք. ՃՕԼԻ գործակալին
Thomas C. Joly
Ալիքսիանտրա խան Թիւ 40
Ղալաթիա
17

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ
ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսիլեայի և Պաթումի միջեւ կանոնաւոր [illegible]

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնլով,
Ա. կարգ 245 Ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ [illegible]

Նաւուղղէքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակալն
ԹԻՄՈԹԷ ԲԸԳՈՒԼ
477 Մումհանէ Միթէ Ֆրանս [illegible]

ՀԱԳՈՒՍՏԻ ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ

ՀԱՃԻ ՊԱՊԱ

Պանչէ Բաշը, Եսիր Էֆէնտի խան

Այս մթերանոց Եւրոպայէն իրեն յատուկ գործարանէն ամեն տարի եղանակին համաձայն նորաձեւ և աժան պատրաստ հագուստներ բերել կուտայ չափահաս մարդոց, պատանիներու և փոքր տղայոց համար։ Այս տարի եւս ձմեռուոր և լաւ կերպաս պատրաստ հագուստներ բերել տուած է։ Սոյն մթերանոցը դիմողներն ըստ առաջ այն ամեն կերպիւ գոհ պիտի մնան։ 505 2—26

Royal Windsor

ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ ՄԱԶԵՐՈՒ

Սպիտակ մազեր ունի՞ք, մազերնիդ կը թափի՞ն, մազերու արմատները թուլցա՞ծ են կամ կը թափի՞ն։ Նէ՛ ունիք այդ տեսակ բաներ գործածեցէ՛ք Րօուայեալ Վինտըրի դեղը, որովհետեւ այս դեղ երիտասարդութեան առենին պէս, բնական գոյն մը ու գեղեցկութիւն մը կ'ուտայ սպիտակ մազերուն և կ'արգելու մազերու թափին եայլն։ Այս դեղ, որուն տէրը չքացրամի արժանացած է մազերու միակ վերանորոգիչն է։ Անյուսալի արդիւնքներ առաջ բերելով, վաճառումն օրէ օր աւելնալու վրայ է։ Փափաքողաց պիտի ղրկուի մանրամասնութիւններ ու վկայութիւններ պարունակող ծանուցումն, առանց որ և է ծախքի։ Այս դեղ կը վաճառուի գլխաւորաբար վարսավիրաներու և դեղագործներու քով։

Վերժինի վարդի սպեղանին երեսի գոյնը կը գեղեցկացնէ։ Այս եւս կը ծախուի Րօուայեալ Վինտըրի ծախուած տեղերը։

ԴՐԱՄԱՏՈՒՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԻ Կ. ԲԵՁՄԱՃԵԱՆԻ ԵՒ ԸՆԿ.

Ղալաթիա, Մուէյէտ խան, Վոյվոտա փողոց Թիւ 2

Մեր դրամատունը կ'ընդունի առեւտրական կամ սեղանաւորական ամեն ձեռնարկ ի մայրաքաղաք եւ օտար երկիրներ, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով. բաժնեթուղթի վրայ փոխատուութիւնք գանձմունք աստ և յօտար երկիրս, վճարում տոկոսի կտրոններու եւ պանքատմներու, ի հրաման տոմսեր կը յանձնէ մեծ և փոքր Ցունաստանի, Ներոսիոյ եւ Թուրքիոյ վրայ։ Եւրոպական տէրութիւններէն երաշխաւորեալ վիճակահանութիւններու պարտաթուղթեր թէ կանխիկ թէ ամսական 20էն 100 ղրշ. վճարումներով եւ ամէն դիւրութիւնք յաճախորդաց վիճակահանութեանց եւ շահերու գանձման քոնթրոլին։ Ի ստորեւ նշանակեալ պարտաթուղթերէն ամեն գնող առաջին վճարումէն տէր կ'ըլլայ պարտաթուղթին՝ պաշտօնագրով մը որուն կը միանայ պարտաթուղթին թիւը կրող նամակ մը և այդ թուականէն իրաւունք կունենայ ամեն վիճակահանութեան, և թիւն ելնելուն պէս իրաւունք ունի իր շահած գումարին ամբողջական վճարման։ Գնուած բաժնեթուղթին տոկոսները գնողին կը վերաբերին առաջին վճարումէն իսկ։ Աւելորդ է պարզել բոլոր առաւելութիւնն որ յառաջ կուգայ պարտաթուղթեր գնելու այս միջոցէն այն անձանց համար որք ամիսը փոքր դրամներ ունին տրամադրելի։ Եւ որք օգտակարապէս և երաշխաւորութեամբ կարող են ի կիր առնել իրենց փոքր խնայողութիւնները՝ յոյս ունենալով հարստութիւն չինել առանց զոհողութեան։ Միակ միջոց կարենալով ամիսը 20էն 100 ղրուշ տրամադրելի ընել պարտաթուղթերու գնման համար, առանց վնասու, նոյն իսկ եթէ բախտը նպաստաւոր չըլլայ ժամանակէ մը ետք կը տիրացուի տոկոս բերող պարտաթուղթի մը, 200էն 500 Ֆր.ի դրամագլխոյ մը։

387

ՊԱՐՏԱԹՈՒՂԹԵ	Տարեկան վիճակ-ահանութեանց թիւը	Մեծ թիւերուն գումարը		Քուփոնին տարեկան վճարումը	
Ցունաստանի Ազգ. Պանքան 4 %	3	Թիւ 27, Ֆր.	300,000	Ֆր. 16	Ղրշ. 100
Քրետիթ Ֆոնսիէր [illegible] 3 %	6	,, 591, ,,	1,060,000	,, 15	,, 100
[illegible] Փարիզի 3 %	4	,, 352, ,,	1,500,000	,, 12	,, 100
[illegible] 3 %	12	,, 312, ,,	1,500,000	,, 7.50	,, 50
Քրետիթ Ֆոնսիէր [illegible] անտոկոս	2	,, 444, ,,	314,000	,, 7.5	,, 20
[illegible] Պրուքսէլ քաղաքին	6	,, 141, ,,	295,000	,, 2.50	,, 20
Օսմ. պարտաթուղթ անտոկոս	6	,, 300, ,,	3,600,000	,, ...	,, 20

ՏԻՖԼ ՋԵՐՄԻ ԵՒ ՏԵՆԴԻՆ

Տաքթօր Աշերի ջերմային հիւանդութեան, այս [illegible] որ անխառն բաղադրութիւն մի է [illegible], է գանձուած և ազդու կազդուրիչ ամեն տեսակ ֆիզիքական խանգարմանց, որ յառաջ կուգան ճախճախուտ վայրերու ջերմոտ կլիմայէն ու ապականեալ օդերէն, որուն օգտակարութիւնն և ապաքինիչ առոյգ յատկութիւնն երաշխաւորեալ է նորա անհամար արդիւնքը առոյգ [illegible] ամէն։ Այս ֆիզիքական խանգարումներն յառաջ կուգան օդին մէջ լողացող թունաւոր [illegible] մարկէ նիւթոց միջոցաւ, որք թոքերէն անցնելով կը մտնեն արեան մէջ, կը խանգարեն [illegible] յառաջ կը բերեն տեսակ տեսակ ջերմեր և [illegible], և արեան թունաւորումն. որոց ամ անուններ [illegible] է. ջերմ և տաքտաք, Թաղուն ջերմ, [illegible] ջերմն, [illegible] ջերմ [illegible] և հրատապ տենդեր։

[illegible] հիւանդութիւնք կը պատահին այն տեղեր ուր [illegible] և թունաւորեալ է հաւանաբար կամ [illegible] վայրերէ մահահոտ [illegible], կամ բաց աղբաւանցներէ և [illegible] ծակերէն ելած թունաւոր կազերով, [illegible] կը ծնին շնչառութեամբ։

Աշերի ջերմի ու տենդից դեղը կը ջնջէ այս [illegible] նիւթոց [illegible] ազդեցութիւնը [illegible] կը գտնէ զայն մարմնոյն մէջէն, [illegible] է [illegible] անվտանգ և անվնաս է և [illegible], միայն թէ [illegible] հրահանգի համեմատ գործածուի. կը ծախուի Միհաանեան և [illegible] Ամերիկեան վաճառատան մէջ ի Ղալաթիա. Կ. Պոլիս։ 350

ՔԻՐԽՆԸՐ ԵՒ ԸՆԿ. ԳՈՐԾԱՐԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅԻՑ

Ի ԼԱՅՓՑԻԿ—ՍԵԼԼԸՐՀԱՈՒԶԷՆ

Կը շինէ Ցուցակ Մասնագիտութեամբ

ՍՂՈՑ ՄԵՔԵՆԱՅՆԵՐ ԵՒ ԳՈՐԾԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐ ՓԱՅՏ ՏԱՇԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

ՈՒՂՂԱՁԻԳ ՍՂՈՑ

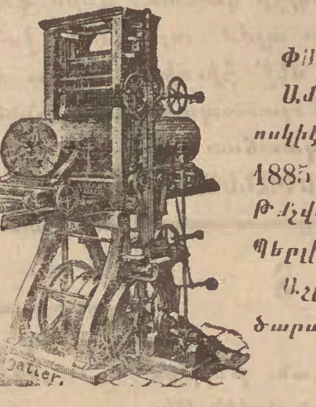

ՇՐՋԱՆԱՁԵՒ ՍՂՈՑ

Մեքենայք՝ առաղձարանաց համար, կաշկարասիի գործարանք, դրամարկղի գործարանք, սղոց մեքենայք, երկաթուղեաց մեքենայք, եւն. եւն.

Գործարանը 22,000 է աւելի մեքենայ մատակարարած է։

ՓԱՅՏ ՏԱՇԵԼՈՒ ՄԵՔԵՆԱՅ

Ամենաբարձր պատիւններ և ոսկիէ չքադրամներ, Անվէրս 1885, Բորթօ Ալեկրօ 1881, Թիֆլիս 1891, Մելպուռն 1888, Պերլին 1889.

Աշխարհի ամենէն մեծ գործարանը։

Էրնէսթ Քիրխնըր և ընկ. Կ. Պոլիս, Ղալաթիա, Սելանիկ խան Թիւ 13 ընդ տը. ներինութեամբ ճարտարապետ Պ. Սրբինկանց։ 101

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ
ԶՕՐԱՑՈՒՑԻՉ
ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազօրաւոր կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապաքինողները, Ծերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Ջղային ու Ոսկրային գրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

TRIPLEX IN UNUM SANITAS
VIANDE
QUINA
PHOSPHATES

ՔԻՆԱՅՈՎ
ՄՍԻ ՀԻՒԹ
ՖՈՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միաւորութիւնն է, ընդդէմ Արեան տկարութեան, խեղճութեան, Թոքախտի, Ստամոքսի ամեն ցաւերու, փորհարութեան, Չիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, թուլութեան, վատութեան, Ջղային ուժհատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաչար կերպիւ ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան Ժ. ՎԻԱԼ, Վիքթոր Հիւկօ փողոց 14—ԼԻՈՆ 438

Դրծակալ և միակ աւանդապահ ի Կ. Պոլիս ՕԳԻՍՏ ԲԱՍԵԿԱ Ղալաթիա, Մումհանէ, Թ. 86. փոքրաքանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ Ս. ՇԹԱՅՆ

ՄԵԾ ՄԹԵՐԱՆՈՑ ՀԱՆԴԵՐՁՆԵՐՈՒ

Մարդոց, Տղայոց, Կանանց, Օրիորդաց և փոքրիկ աղջկանց համար

Բաղաքէօյի հրապարակը, Թիւ 20, մեծ վաճառակեդն Պորսայի և Եէնի Ճամի փողոց, Թիւ 8, Թիւնէլին մօտ։ Աշնան եւ ձմրան եղանակներուն համար մեծաքանակ հանդերձներ բերուած են ՄԱՐԴՈՑ, ՄԱՆԶԵՐՈՒ ԵՒ ՏՂԱՅՈՑ ՀԱՄԱՐ

Վերջին Նորելուկի ձեւերուն այնքան ճոխ և բազմազան մեծ ընտրութեամբ որ զանազանութեամբ պիտի սաթէ որչափ ընտիր ճաշակի, տեսակի և դիմացկունութեան նոյնչափ ալ հանդերձներու գնոց դիւրագին աժանութեանն կողմէ։

Կանանց, օրիորդաց և փոքր աղջկանց զգեստներու ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՃԻՒՂԸ որը կը պարունակէն մեծաքանակ մանթօներ, ճաքէթներ, ճիլէթիններ (ժաքէթ մետաքսեայ առատօրէն և առանց աստառի), ուղեւորութեան մանթօներ, անջրանցիկներ, երկար և կարճ վիզիթներ, թաւշապատ և մետաքսաւոր ժաքէթներ, մուշտակաւոր ռաթօններ, ինչպէս նաեւ մեծ մթերք օրիորդներու, փոքր աղջկներու և մանուկներու համար, ամենահաստատ ճաշակով և վայելչութեամբ։

Գիները չորհանալի կերպով համեստ են 354

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԿԱ

Մասնաւոր բաղադրութիւն Միլանի Պրանգա եղբարց

Մատակարարք Իտալիոյ Արքայական Տան

Ոսկեայ չքադրամ՝ Բարիզի 1889ի Տիեզերական Արուեստահանդէսին մէջ.

Քսան տարուան յաջողութիւն յԻտալիա, յԱմերիկա, ի Հնդկաստան, յԱրեւելս և յԵգիպտոս.—Չքադրամ 1885ի Անվերսայի, 1884ի Թուրինի, 1883ի Նիսի, 1881ի Միլանի, 1888ի Մելպուռնի և Պրուքսէլի, 1879ի Սիտնէյի, 1878ի Բարիզի, 1876ի Ֆիլատելֆիոյ, 1873ի Վիեննայի մի ջազգային ցուցահանդէսներուն մէջը։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱ տաքլոցային ամենէն ծանօթ պիտըրն է—Շատ բժիշկներէ կը յանձնարարուի իբր զգուշական գարմանական Ծովային երկիրներու տենդերու, տարափոխիկ հիւանդութեանց և քոլերայի։

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ կը դիւրացնէ մարսողութիւնը, կը հանդարտեցնէ ծարաւը, կը դրգռէ ախորժակը, կը բուժէ գլխու ցաւը, գլխու պտոյտը, ջղային ցաւն և մելամաղձութիւնը։

Այս ըմպելիք, բոլոր ծանօթ պիտըրներէն և ամէնէն գերազանց, կ'առնուի ամեն օր ճաշէն առաջ իբր ախորժաբեր։ Ցուրտ ջուրով, ազդու մարսողական է։ Կարելի է խառնել զայն վերմութի, գինիի, Սելցի ջրոյ և խահուէի հետ.

ՖԷՐՆԷԴ-ՊՐԱՆԳԱՆ, ինչպէս և նոյն տան վերմութը, կը գտնուի գլխաւոր սնունդարաց նպարավաճառաց և գինեվաճառաց քով։

Թուրքիոյ համար կեդրոնատեղին է ՊՈՆՈՄԻ և ՌԷԹԹԻՍ 2218

COMP. RUSSE

DE NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւնք

Բշ. 8/20 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 9ին յետ միջօրէի.
[illegible] 9/21 [illegible] ուղղակի ուղեւորութեան ժամ 6ին յետ միջօրէի. [illegible]
[illegible] 10/22 [illegible] ուղղակի, [illegible] ժամ 10ին։
[illegible] 10/22 [illegible] [illegible] ժամը 11ին։
[illegible] 11/23 Օտեսայի ուղղակի, ժամ 9ին յետ միջօրէի.

[illegible] — Մարտ 9/21, [illegible] [illegible] Բար-Սայիտ [illegible]

2

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի մէջ

ԹԱԳԱՒՈՐԱԿԱՆ ԼՈՅՏԸ

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2000	Ֆլամինկօ	1600	Բալէրմօ	3900
Անժելօ	3000	Կալիփսօ	5500	[illegible]	1700
Ապօլլօ	6500	[illegible]	2200	[illegible]	1500
Արկօ	2500	[illegible]	1800	[illegible]	1000
Արիօստօ	5000	[illegible]	2200	[illegible]	[illegible]
[illegible]	3000	[illegible]	2000	[illegible]	4400
[illegible]	2200	[illegible]	3600	[illegible]	3200
[illegible]	2000	[illegible]	7000	Ռօլլօ	5000
[illegible]	8800	[illegible]	1200	Ռօմէօ	8500
[illegible]	2500	[illegible]	5000	Ռօզարիօ	3500
Գալիլէօ	3500	[illegible]	2300	Սալէրնօ	4000
[illegible]	2100	[illegible]	2000	[illegible]	2200
[illegible]	2000	[illegible]	4200	[illegible]	2000
[illegible]	2700	[illegible]	2200	[illegible]	2000
[illegible]	5000	Լէօ	2000	Սօրէնտօ	4300
[illegible]	2500	Լէպանթօ	4500	[illegible]	3000
Ֆօսքօլօ	3400	[illegible]	3000	[illegible]	1200
[illegible]	2500	[illegible]	1500	[illegible]	2800
[illegible]	2500	Մարէնկօ	4300	[illegible]	900
[illegible]	4300	[illegible]	6500	[illegible]	5000
[illegible]	2100	Միլօ	2000	[illegible]	5600
[illegible]	2600	Մուրիլլօ	3100	[illegible]	3600
[illegible]	3000	Նիլօ	2000	[illegible]	1000
Էլեքթրօ	3200	[illegible]	3600	[illegible]	200
[illegible]	2600	Օթելլօ	5000	[illegible]	200
[illegible]	800	[illegible]	4500	[illegible]	140
[illegible]	700	[illegible]	2000	[illegible]	120
[illegible] Մոնարք					8000
[illegible] Մոնարք					8000
[illegible] Մոնարք					8300

«Շէրպուրկ» շոգենաւը, նաւապետ Բինկ, աստ հասաւ։

[illegible]

Դիմել առ [illegible] ՏԸ ՍԷԼՏԸ ԵՒ ԸՆԿԵՐ
Գործակալը
Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա.
293

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվերփուլի և Միջերկրականի միջեւ բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
[illegible]	4200	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	4000	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	3000
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	800
[illegible]	3250	[illegible]	750

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻԹՕԼ և Ընկ.
Ռուխթոյ խան
ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.
292 [illegible] Լիվըրփուլ

Արտօնատէր Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՑ

ԼԻՒՆԻՕՆ L'UNION

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԱՆԱՆՈՒՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ ԵՒ ԿԵՆԱՑ

Հաստատեալ ի Փարիզ, իւր կեդրոնավայրն, Ցանք փողոց, 15

ՎԱՐՉԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ

33

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1828ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 6,700,000
Գանձելի ապահովագին (Բոնս)	» 63,770,000
1890ի հասոյթք	» 15,000,000
Հրդեհի վնասուց վճարուած	» 160,570,000

Պ. Պ.
Ա. Տ'ԷՅՇԹԱԼ, [illegible] երեսփոխան, Նախկին վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, Նախագահ Փառնասայի Հարաւային երկաթուղեաց ընկերութեան, ՆԱԽԱԳԱՀ
Ս. ՄԱԼԷ, Մալէ եղբարց Դրամատունէն, Նախագահ «Բարի-Լիոն-Մէտիթէրրանէ» նը կաթուղեաց ընկերութեան, Նախագահ Օսմ. կայս. Պանքայի, ՓՈԽ-ՆԱԽԱԳԱՀ ԻՒՆԻՕՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ.
Թ. ՕՏԷՆ, Նախկին դրամատէր, Նախագահ Վիէյլ Մօնթանեի և Էբինաքի ածխահանաց ընկերութեան։
ԻՒՐՍԷԼ, Նախագահ Մելուզինի Ծովային Ապահովագրական ընկերութեան։
ԴԷՀԻ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ՇԱՌԼԸ ՌՕՊԷՐ. Նախկին պետական խորհրդական, ՏՆՕՐԷՆ
Գաստօն Ժ. ՍԸՌԻՋ, Նախկին եւլտական քննիչ, ՓՈԽ-ՏՆՕՐԷՆ

Պ. Պ.
Ս. ՀԷՅՄՐԸՆ, Հօթինկեր և Ընկ. դրամատանց տունէն։
Ֆ. ՄԻՇՕ, Նախկին Նախագահ Ցէնի Առեւտրական Դատարանին, վարիչ Ֆրանսական Պանքայի, վարիչ Փառնասայի Հիւսիսային երկաթուղոյն։
Հ. ՄԻՐԱՊՕ, Միրապօ Բաքար, Բիւբարի և Ընկ. դրամատանց տունէն։
Ա. ԹԻՒՐՆԷՅՍԸՆ, Լանոի երկաթուղեաց Ընկերութեան վարիչ։
Ա. ՎԷՐՆ, Վէռն և Ընկ. դրամատանց տունէն, վարիչ Ֆրանսական պանքայի, տեսուչ Փառնասայի Հիւսիսային երկաթուղեաց ընկերութեան, վարիչ Օսմ. պանքային։
ԿԵՆԱՑ ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ) Պ. Պ. ԱԼՊԷՐ ՖՈՆ, Տնօրէն
ԷՕԺԷՆ ԼԸ ՍԷՆ, Փոխ-Տնօրէն

ԿԵՆԱՑ ՃԻՒՂ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1829ԻՆ

Դրամագլուխը	Ֆր. 10,000,000
Պահեստի դրամ	» 93,3
Կենաց համար վճարուած	» 59,000,000
Ապահովագրեալ գումարը	» 243,580,000

Ընկերութեան դրամատեարք ի Կ. Պոլիս. ՕՍՄ. ԿԱՅՍ. ՊԱՆՔԱ

Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ Մասնաւոր Տնօրէնն Կ. Պոլսոյ, ՍԻՄՈՆ ՔԱՅՍԵՐԼԵԱՆ, Ղալաթիա, Մահմուտիէ փողոց, Քամանտօ Պանգայի դիմաց, Երամեան խան, Թիւ 2